

Foto M. Skof

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

LI. LETNIK ŠT. 6 SEPTEMBER 1968

Foto C. Pogačar

Na Pesnici

Pred mednarodno razstavo psov v Ljubljani

S. K.

Ta mesec bo po devetih letih v Ljubljani zopet mednarodna razstava psov vseh pasem. Po drugi svetovni vojni je bilo v Sloveniji osem takšnih razstav, in to šest v Ljubljani ter dve v Mariboru. Že takoj po vojni, 7. 9. 1947, so kinologi v Ljubljani organizirali prvo razstavo. Na njej je bilo ocenjenih 243 psov 33 različnih pasem. To je bil dejansko pregled najlepših psov, ki so nam ostali po vojni. Že takrat se je pokazalo, da so lovci hrbenca kinološke organizacije, kajti razstavljenih je bilo 197 lovskih in 46 športnih psov. Prevladovali so goniči in to predvsem domačih pasem. Opogumljeni zaradi uspeha so slovenski kinologi že takoj leta 1948, 11. in 12. 9.,

organizirali drugo razstavo. Tokrat je bilo ocenjenih za takratne razmere zelo visoko število, 598 psov! Zopet so prvačili lovski psi, ki jih je bilo 505, medtem ko je bilo 93 športnih. Med lovskimi je bilo 254 visokonogih goničev domačih pasem, poleg tega pa tudi občudovanja vredno število 123 ptičarjev raznih pasem. Lovska zakonodaja je s svojim določilom, da je dovoljeno loviti samo s čistokrvnimi psi, krepko podprla razvoj lovske kinologije in bila glavni pobudnik za tako intenzivno rast števila čistokrvnih lovskih psov. Naslednja razstava v Ljubljani je bila 9. in 10. 9. 1950, in potem ponovno čez dve leti, leta 1952. Značilen za to razstavo je bil precejšen porast števila športnih psov; od skupnega števila 454 jih je bilo 322 lovskih in 132 nelovskih. Tudi tokrat so prevladovale med lovskimi psi domače pasme goničev, med športnimi pa nemški ovčarji.

Naslednja razstava v Ljubljani je bila 14. in 15. 5. 1955, ocenjenih je 582 psov, od tega 362

lovskih in 220 nelovskih. Po tedaj prikazanih številkah bi lahko sklepali, da je številčna vzreja lovskih psov stagnirala, medtem ko je interes za športne pse porasel. Razstava 1. in 2. 8. 1959 prinese izenačenje. Od skupno 446 psov jih je točno polovica lovskih in polovica nelovskih. Kaže pa, da nekoliko pojema zanimanje lovcev za velike kino-loške prireditve te vrste. Istočasno pridobivajo namreč na pomembnosti tekme in lovske preizkušnje, ki so za usmerjanje vzreje prav tako važne kakor telesno ocenjevanje.

V tem razdobju sta bili še v Mariboru, 1. in 2. 9. 1951 ter 7. in 8. 9. 1963, dve manjši, vendar zelo uspeli razstavi, ki so se ju zaradi bližine v precejšnjem številu udeležili tudi avstrijski kinologi.

Premor devetih let je bil precej dolg, vzrok pa je v pomanjkanju finančnih sredstev, ki duši kinološko organizacijo. Toda tudi tokrat se je izkazala povezanost kinološke in lovske organizacije, saj so lovske družine v velikem številu izglasovale enoten prispevek kot pomoč za izvedbo te elitne kinološke prireditve.

Na vseh dosedanjih razstavah, razen leta 1959, so prevladovali lovski psi. Ravno obratno kakor v inozemstvu. Tam so razstavljalci pretežno lastniki raznih športnih in luksuznih psov, ki obiskujejo razstave, da bi dosegli čimveč odličij in raznih prvaških naslovov. Lovcem in pasemskim organizacijam, ki strokovno vodijo vzrejo, pa morajo biti razstave pripomoček za oceno napredka ali nazadovanja oblikovne vzreje vsake posamezne lovske pasme. Zato bi morale biti razstave vsaj vsake štiri leta, na katerih naj bi lastniki razstavili vse najlepše pse. Najlepši bodo dobili razne naslove, nagrade in pokale. Za našo nadaljnjo vzrejo pa je predvsem važno, da ugotovimo izenačenost in napredek oblikovne vzreje, kar bo solidna osnova za nadaljnje delo. Posebno pazljivi moramo biti pri naših domačih pasmah, ki nikakor ne zaslužijo, da bi nazadovale na račun vzreje tujih pasem.

Razstave nudijo tudi idealno priložnost za navezavo stikov med vzreditelji, kar je nujno, saj je vzreja, vezana na ozke meje domačega kraja, že vnaprej obsojena na neuspeh. Priložnost bo tudi navezati stike s številnimi inozemskimi rejci, ki se bodo naše elitne kinološke prireditve golovo udeležili. Končno bo mednarodna razstava psov v Ljubljani idealna priložnost za lovske družine, da organizirajo kolektivne izlete in si razstavo ogledajo. Ta bo predvsem poučna za lovce pripravnike, ki kažejo na lovskih izpitih precej pomanjkljivo kinološko znanje.

Vsem kinologom in požrtvovalnim organizatorjem razstave, ki bo dala svoj prispevek tudi našemu turizmu, velja za delavnost in podjetnost pri tej odgovorni nalogi že vnaprej vsa pohvala.

Lovec in njegov pes

Anton Mlakar

Zgodovina nam pravi, da je bil pes ena med prvimi živalmi, ki si jo je človek udomačil in mu je postal najzvestejši spremljevalec do današnjih dni. Vsi vemo, kako se nam dobrika, skače okoli nas in le malokdaj pokaže nevoljo svojemu gospodarju. O vsem tem je bilo že mnogo napisanega, vendar se še najde vedno dovolj, kar je lahko v pouk, predvsem mladim lovcem.

Omenjal bom zgolj lovskega psa, saj le tega rabimo pri vseh vrstah lova. Ko stopi lovec v lovsko družino, si želi lepo in dobro lovsko puško, vso lovsko opremo in poleg tega še čednega in uporabnega lovskega psa. Marsikateremu mladem lovcu se je pa težko odločiti, kakšne pasme naj si ga nabavi. Izbrati si mora pač psa, ki ustreza terenu v lovišču in po tem, katera vrsta lova ga najtolj veseli. Nekateri lovec rad jamari, drugemu je vsč poljski lov, tretjemu gorski lov. Torej nam že sama vrsta lova pove, kakšnega psa lovec potrebuje, če hoče z njim uspešno loviti.

Preden si lovec nabavi psa, mora vedeti, da rabi mlad psiček skrbno nego, in ko dorašča dobro šolo za lov. To pa je pri marsikaterih lovcih poglavje zase. Kdor misli, da bo pes takoj sam od sebe delal, se zelo moti, pa naj bo od najboljših prednikov. Eno je, da so psi, ki se jim smisel do lova prej zbudi in prej dojamejo, kaj od njega želimo. Je pa mnogo takšnih, ki so poleg dobre in stalne šole šele čez dve ali tri leta dobri na lovu. V glavnem je vse odvisno od lovca samega, kako bo psa vzgojil in izšolal, da mu bo pri lovu v ponos in veselje. Lovski pregovor pravi: »Kakršen lovec, takšen pes.«

Znani so primeri, da si lovec nabavi psa in ga pusti v nemar. Ne da mu dosti primerne hrane in redno sveže vode, je priklenjen na meter dolgi verigi, da mu je vsako gibanje skoraj nemogoče. Poleg tega je pripet na takem kraju, kjer nikoli ne vidi sonca ali pa ga ima preveč. Pripet naj bo torej tako, da si lahko sam poljubno izbira senco ali sonce. Vedeti moramo, da so sončni žarki za rast mladega psa take vrednosti kot dobra hrana. Videl sem že tudi, da je bil mlad psiček priklenjen na volovski verigi, ki mu je vlekla glavo k tлом. Še slabše pa je, če je pes stalno prost in zraven tega še lačen. V tem primeru se bo začel potepati po smetiščih v daljnji in bližnji okolici, saj ga k temu sili želodec. Na ta način pride dostikrat na strup, ali si nakoplje raznih zajedavcev, predvsem glist. Stalno prost pes, lačen in brez nadzorstva, začne, ko doraste, sam pohajati v lovišča. In ko mu uspe, da ulovi prvega zajčka in požre, ima lovec v lo-

višču lastnega psa — roparja, potepuha in trgača, kateremu ne pripada drugo kot strel.

Znani so tudi primeri, da ima lovec psa doma v dobri negi, le da se z njim ne ukvarja. Ne vzame ga nikoli s seboj v gozd, da bi se psiček navadil na goščavo, ovohaval sledove divjadi in jih tako spoznal. Ne uči ga hoditi ob nogi, ubogljivosti itd. Ko pa psiček doraste in se prične lov, ga sname z verige in gre z njim na brakado. Ker pes nima pojma, za kaj gre, skače okoli gospodarja, divja za drugimi psi ali pa poseda poleg njega na stojišču. Lovca to ujezi in psa pretepe, češ saj je zanič. Kdo je temu kriv? Lovec sam, ker ga ni naučil niti osnovnih reči, ki bi jih moral pes znati, preden gre na pravi lov. Če ima takšen lovec goniča ali jazbečarja, še ni tako porazno, kakor pri ptičarju ali šarivcu, ki morata imeti res dobro šolo, da sta za lov sposobna. Mnogo pikrih besed pade od strani drugih lovcev na takšnega lovca in dostikrat pride do neljubih preprirov prav zaradi ničvrednega psa.

Dogaja se tudi, da imajo lovci visokonoge goniče, ki zmorejo dolge gonje za divjadjo. Za območja, kakor je naš Kras, so takšni psi potrebni, če ne gonijo srnjadi predaleč. Pomislimo le, kako je s srno, če jo hiter pes goni eno uro ali dve. Takšne pse je treba posebej šolati in jih odvaditi gonjenja srnjadi. Imamo že precej psarn, ki so vzgojile posavce in istrijance, da srnjadi ne gonijo. Lovec, ki želi imeti takšnega psa, naj si nabavi mladiča iz takih psarn. Seveda mora potem paziti, da se pes ne navadi na gonjo srnjadi, oziroma ga mora odvaditi. Če je lovec to zane-maril, se bo pes podil za srnjadjo, sam bo pa moral s preklo izganjati zajca iz grmovja. Mnogo primerov je, da so prav lovski psi krivi smrti marsikatere srne. S kakšnim zadovoljstvom ukrivi lovec prst na volčjaka, ki goni divjad. Toda tak lovski pes-podivjanec ne zasluži nič drugega. Seveda, vsega kar bi se skladalo z lovsko etiko, ne bomo dosegli, vendar se doseže marsikaj, če si je lovec svest svoje dolžnosti do psa in divjadi.

Lovske zveze redno prireajo preizkušnje in tekme psov. Na teh prireditvah najbolj vidimo, kaj posamezen pes zmore in zna. Pravilno šolan in voden pes je vodniku v ponos. Vsak lovec ima priložnost in dolžnost, da privede psa na take preizkušnje, kjer se tudi sam z marsičem seznaní, kar mu je potrebno za pravilno šolanje psa. Nepravilno je in po pravilniku KZS zabranjeno, pariti neocenjene in nepreizkušene pse. Če parimo nešolane divjake, so navadno tudi mladiči kakor roditelji, pa naj bodo telesno še tako lepi. Precej lovcev noče imeti psa, četudi imajo za to pogoje, ker so preleni in pozablajo, da je lovec brez psa le pol lovca. Lepo je priti na lov z rokami v žepu in tako tudi oditi. Lovec seveda, ki pride na lov s psom, ima stalno brigo zanj, zlasti za takšnega, ki na lovu nekaj pomeni. Obžalovanja vredni so lovci, ki bi želeli imeti psa, pa

jim ni mogoče, ker stanujejo v mestih, v hišnih blokkih, kjer je pes domala nemogoč in mučenik. Taki lovci so prikrajšani za najlepše lovske užitke.

Po končanem lovu je navadno zadnji pogon. Lovec, ki ima zlasti mladega psa, naj se zaveda, da je psiček izmučen, lačen in večkrat premražen ali moker. Naj ga doma ne priklene na mraz, temveč naj mu da toplo hrano in topel prostor, kjer se ogreje, osuši, spočije. Le tako ostane pes zdrav in življenjska doba se mu s takim ravnanjem gotovo podaljša. Lovska družina, ki daje denar tudi za nabavo mladih psov, naj zaupa mladiča le lovcu, ki zna psa pravilno vzgojiti in šolati, ker je sicer denar v vodo vržen. Skrbeti je tudi treba, da so psi pravočasno cepljeni proti pasji kugi, ki so ji zlasti mladi psi podvrženi.

Če bomo imeli le pasemske, šolane pse in na tekmah preizkušene, bomo šele mogli govoriti o pravičnem in uspešnem lovu. Za pravičen lov pa največ pomenita krvoslednik in prinašalec, ker le na ta način moremo obstreljeno divjad rešiti nepotrebnih muk, plen pa pred izgubo.

Za šolanje psov imamo strokovne knjige tudi naših priznanih strokovnjakov. Poslužimo se jih, saj je največje zadovoljstvo in ponos lovca ter družine pravilno šolan pes!

○ ustrezní prehrani psov

Dipl. vet. Stanko Arko

Na pregledih psov, zlasti lovskih terierjev, kaj pogosto vidimo pse šibkih kosti in slabotnih mišic. Živali so tudi zaostale v rasti, psi so pre-majhni, s stisnjenimi prsmi in telesnimi hibami. Od takega psa pač ne moremo pričakovati, da se bo v rovu uspešno spoprijel s staro lisico ali celo z jazbecem. Razen tega opazamo pri mladičih večjih pasem krive noge s položnimi šapami. Tu gre za znano bolezen mehkokostnico ali rahitis. Vse te telesne nepravilnosti so posledica ne-ustrezne, nepravilne prehrane, zlasti v dobi, ko psi rastejo. Kar je v tem času zamujenega, se pozneje le težko popravi, in še to le do določene mere ali celo nikoli več. Če človek govori z rejci psov, včasih tudi s takimi, ki so šolani in se imajo za inteligentne, se mora čuditi, kako malo jih je, ki kaj vedo o sestavinah hrane in učinku posameznih krmil.

Posamezne sestavine hrane imajo povsem različen učinek. Ni npr. vseeno, če hranimo psa z mesom ali mokastimi jedmi. Potrebno je torej nekaj znanja o osnovnih sestavinah hrane, da vzredimo krepke živali, tako kakor to upošteva-

Lovska
terierka
»Čiba«

Foto M. Ivanc

mo pri reji drugih domačih živali, da dosežemo skladen razvoj telesa, krepko okostje, dobro mesnatost in mlečnost pri ženskih živalih.

Vsakemu živalskemu telesu so za razvoj in vzdrževanje potrebne v glavnem tri sestavine hrane. To so beljakovine, ogljikovi vodiki in maščobe. Razen tega mora hrana vsebovati tudi rudninske soli, vitamine in vodo.

Od vseh sestavin so najbolj pomembne **beljakovine**. Beljakovine so potrebne za razvoj in vzdrževanje mišic, notranjih organov, za tvorbo krvi in drugih telesnih sokov, za rast dlake in roženih

delov. Poznamo beljakovine živalskega in rastlinskega izvora. Beljakovine živalskega izvora so npr. meso, mleko, jajca idr. Te beljakovine so sestavljene dosti bolj popolno, ker vsebujejo pretežno vse bistvene sestavne dele, to so esencialne aminokisljine, ki so telesu neogibno potrebne. Rastlinske beljakovine pa nimajo vseh bistvenih aminokisljin, ker jih je v vsaki rastlini le po nekaj.

Mesojedi, kot so psi, lahko dobro izkoriščajo le beljakovine živalskega izvora, medtem ko rastlinojedi (prežvekovavci, kopitarji in glodavci) prav

dobro žive ob sami rastlinski hrani. To je odvisno od ustrežajoče ustvarjenih prebavil, ker zaužito hrano vsaka vrsta živali presnavlja na svojstven način. Rastlinojedi in glodavci imajo dolga in zajetna prebavila, kjer se hrana dolgo zadržuje. Iz raznih rastlin črpajo posamezne bitne aminokisliline in jih potem sestavljajo v one beljakovine, ki so njihovemu tešesu potrebne. Razen tega imajo v prebavilih posebne vrste mikroorganizmov (drobnoživk), ki zelo uspešno pomagajo sestavljati posamezne beljakovine, celo iz spojin, ki niso aminokisliline, vendar vsebujejo dušik, kot značilen element beljakovin. Pri mesojedih pa so prebavila krajša, hrana se v njih ne zadržuje dolgo in v njih ni omenjenih mikroorganizmov. Zato morajo dobivati tako hrano, v kateri je čimveč bitnih sestavin beljakovin, ki so zgrajene podobno kakor njihova lastna, torej meso, mleko, jajca.

Razen ustreznih beljakovin so seveda psu potrebni tudi ogljikovi vodiki, kot so škrobasta krmila (razne moke, žitni kosmiči, testenine, krompir idr.), sladkorji in maščobe. Vendar ta krmila niso tako bistvenega pomena kakor beljakovine. Ogljikovi vodiki in maščobe so pred-

vsem pogonsko gorivo za vzdrževanje moči in energije ter se medsebojno lahko do določene mere zamenjujejo. Nikakor pa ne morejo nadomestiti beljakovin!

Največ beljakovinske hrane potrebujejo mladi psi, ko rastejo. Dokler so mladiči pri materi, dobivajo z mlekom vse, kar potrebujejo za svoj razvoj. Ko jih odstavimo, morajo dobivati ustrezno hrano, se pravi tako, v kateri so vse potrebne sestavine za skladen razvoj telesa. Razen tega ne smemo pozabiti na rudninske snovi za zgraditev okostja, to je apnenofosfornih soli, iz katerih so sestavljene kosti. Mladi psi hitro rastejo, in če jim teh snovi primanjkuje, postanejo rahitični. Za pravilno in skladno presnavljanje apna v telesu je potreben še vitamin D. Ta vitamin uravnava namreč nabiranje apna v živalskem organizmu. Če tega vitamina primanjkuje, se apno ne zadrži v telesu, marveč ga telo izloča. Razen s hrano dobiva telo vitamin D tudi po sončnih žarkih, ki v koži stvarjajo predstopnjo tega vitamina, če so živali dosti na prostem in na soncu. To se pozna zlasti pri jesenskih leglih psov, ko je manj sončne svetlobe in so ponavadi jesenski psi šibkejši od pomladanskih,

Na lovu ob Muri z angleškima setroma in nemškimi kratkodlakarjem

Foto J. Ivanjšič

če ne skrbimo za dodatek vitamina D. Zato se je že precej udomačilo, da mladim psom dajemo ribje olje, ker je v njem precej vitamina D. Preveč ribjega olja pa utegne prej škodovati kot koristiti, ker preveč vitamina D kvarno vpliva na jetra.

Razen apnenno-fosfornih snovi mora hrana vsebovati še druge rudninske elemente, čeprav v malenkostnih količinah. Te rudnine, kot so železo, baker, magnezij in druge, so prav tako potrebne za pravilno presnavljanje hrane in za delovanje vseh telesnih organov.

Pri prehrani psa moramo do določene meje posnemati prehranjevanje divjih mesojedov, kot sta volk in lisica. Pri tej divjadi je telo vedno skladno in krepko razvito. Mati prinaša mladičem miši, razne ptice in druge male živali, torej beljakovinsko hrano živalskega izvora. Vse to je narava dobro uredila. Mi pa naše pse dostikrat krmimo z malovredno in neustrezno hrano. Kaj pogosto jim dajemo klavnične odpadke, zlasti dušnike, hrustance in kite. V taki hrani je bore malo beljakovin, v hrustancih pa tudi ne apnenih snovi. Tudi debelih govejih kosti pes ne more zdrobiti in mu zato primanjkuje apna. Vse preveč krmimo mlade pse s škrobastimi krmili, kot so žganci, močnik, kosmiči idr. Od take hrane psi ne rastejo, marveč se samo debelijo in postanejo zavaljeni. Tudi v mleku, ki ga včasih dajejo rastočim mladičem ali doječim psicam, je razmeroma malo beljakovin. Zato je taka prehrana z mlekom nezadostna, predraga in tudi nepotrebna. Saj tudi lisičji mladiči ne vidijo več mleka, ko jih mati odstavi.

Kako naj torej hranimo pse, da bo njihova prehrana ustrezna? Da bi psu vsak dan kupovali meso, bi bilo predrago, a mesa po odročnih krajih tudi ni moč vedno dobiti. Razen mesa so psu potrebne tudi kosti, ki jih pa moramo zdrobiti. Iskanje hrane je tudi zamudno in negotovo. Zato je vse pohvale vredno, da so naše tovarne krmil začele izdelovati hrano za pse, ki je sestavljena na znanstveni osnovi. V taki umetno sestavljeni hrani je vse, kar je psu potrebno za pravičen razvoj in dobro počutje, tako da ni treba nobenih dodatkov druge hrane. Iz lastne izkušnje vem, da so mladi psi pri krmljenju s tako hrano odlično uspevali.

Razen tovarne močnih krmil v Mostah v Ljubljani izdeluje sedaj tudi veterinarski zavod v Zemunu pasjo hrano pod imenom DOGAL. Razen Dogala izdeluje še preparat DOGOLAKT, ki je mešanica mleka v prahu, maščob, vitaminov in rudninskih snovi. DOGOVIT je pa vitaminski preparat, ki je kot dodatek hrani koristen pasjim mladičem. Ta umetna hrana je najmanj za polovico cenejša od govedine s kostmi, in se drži nekoliko mesecev, kar je tudi velika prednost pred mesom. Hrano za pse ima sedaj na zalogi Lovska zadruga »LOVEC« v Ljubljani.

Foto S. Kovač

Jazbečarka s plenom

O jazbečarju

S. K.

Stalen spremljevalec bradatega gozdarja pred petdeset in več leti je bil majhen, toda lovsko odličen jazbečar. Njegova lovsko uporabnost, inteligenca in navihnost so prešle v pregovor, pa tudi v lovsko latinščino. Znana je tista o jazbečarju, ki ga je lastnik poučil o snagi v sobi tako, da mu je smrček potisnil v njegovo lužo in ga nato vrgel skozi okno. Psiček je v »šolanju« napređoval tako, da je še vedno močil po stanovanju, nato sam začel vtikati nos v lužo in skakati skozi okno. Vendar šalo na stran. Po drugi svetovni vojni je bilo jazbečarjev pri nas le še malo in premalo resnih vzrediteljev, ki bi pomagali tej pasmi nazaj do veljave. Jazbečar pa je dobil še močnega konkurenta v lovskem terierju, ki se je priljubil lovcem s svojo brezobzirno ostroostjo. Tako je jazbečar postajal vedno redkejši spremljevalec naših lovcev, kar pa zaradi svojih odličnih lovskih lastnosti ne zasluži. Res je lovski terier ostrejši, hitrejši, vodoljuben ter v skalnih rovih zaradi svoje višine okretnejši. Toda jazbečar ga prekaša z odličnim nosom, rahlim glasom, večjo preudarnostjo in vztrajnostjo. Uporabnejši je v peščenih jamah, predvsem pa pri delu na planem, ker je sledoglasen in vztrajen in odlično uporaben na krvnem sledu. Lovci, ki so se zapisali jamarjenju, ukrenejo najbolje, če imajo

Lovska družba v Ljubnem na Gorenjskem leta 1909, z jazbečarji, ki so bili tedaj težji in višjih nog

za delo v rovu vztrajnega in glasnega jazbečarja in izredno ostrega lovskega terierja.

Uporaba malega jazbečarja ni omejena samo na jamarjenje. Od njega zahtevamo, da na planem išče in glasno goni zajca, lisico, ter da je uporaben za delo po strelu.

Najstarejša in prvotna pasma jazbečarjev je kratkodlaki jazbečar. Pred 60 leti so bili jazbečarji težji in na višjih nogah, pretežno črne barve z rjavimi ožigi. Rjavi jazbečarji niso bili priljubljeni pri lovcih, ki so jamarili. Kasneje so se te pasme polastili tudi športni kinologi in pričeli vzrejati težke, zavaljene jazbečarje, z globokim prsnim košem ter kratkimi, klecavimi nogami. Vzrejali pa so tudi majhne 3—4 kg težke prilikavce. Takšni psi seveda niso bili sposobni za lov; bili so izključno za razstave in spremljevalci ostarelih devic. K sreči pa so tudi lovci obdržali precej lovsko in telesno odličnih jazbečarjev in predvsem v Nemčiji ter Avstriji dvignili lovsko vzrejo na staro višino.

Današnji resasti jazbečar je nastal okrog leta 1900 v želji, da bi dobili proti slabemu vremenu odpornega psa, ki bi bil še ostrejši v boju v rovu. To se je tudi posrečilo z vnašanjem krvi ostrega malega šnavcerja, po drugi strani pa tudi krvi ostrodlakih, nizkonogih malih terierjev, kot so škotski, sky in dandie-dinmont terier. Vse te pasme so dale jazbečarju zaželene lastnosti. Na žalost pa je resasti jazbečar hkrati nekoliko iz-

gubil na odličnem nosu in rahlem grlu. Naloga resnih vzrediteljev — lovcev je bila nato, da so z brezobzirno doslednostjo na uporabnostnih preizkušnjah izločali vse, kar ni ustrezalo nadaljnji vzreji ter dosegli današnjo visoko uporabnost resastega jazbečarja.

Tudi za obstoj dolgodlakega jazbečarja se imamo zahvaliti lastnosti te stare in ustaljene pasme, da namreč hitro »prebavi«
vnešeno tujo kri. Kinologi domnevajo, da je dolgodlakemu jazbečarju botroval prepeličar ali španjel. To sklepajo ne toliko po dolgi odlakanosti, temveč tudi po šarivskih lastnostih, ki jih kaže ta zvrst jazbečarja. Dolgodlaki jazbečar je izrazito inteligenten, vodljiv in izredno spreten za delo na planem, t. j. za grmarjenje, šarjenje, vodno delo in celo prinašanje. Za delo v rovu je manj primeren, že zaradi svoje odlakanosti. Žal so športni kinologi segli najbolj po dolgodlakem jazbečarju ter skoraj docela odtegnili to lepo pasmo lovu in lovcem. Poleg naštetih lovskih lastnosti je mali jazbečar kot ustvarjen za današnjega mestnega lovca. Tudi v modernem stanovanju še najdemo kotiček zanj, v avtu ga potisnemo v prtljažnik in na visoki preži nam bo mirno sedel ob nogi. Kot lovski pomagač pa nam bo po strelu poiskal divjad, glasno gonil zajca in lisico, dvignil fazana in prinesel ustreljeno raco iz vode. Če pa bomo jamarili, nam bo nagnal rjavko iz lisičine pred puško.

Še enkrat

»Tuji lovci in naši predpisi«

Feri Poredoš

Pod tem naslovom je bil v aprilski številki 1968 našega glasila objavljen članek izpod peresa Danila Šolarja, ki kritično obravnava kršitev lovske zakonodaje in internih družinskih predpisov s strani tujih lovcev v naših loviščih. Strinjam se z navedbami avtorja in absolutno soglašam z ugotovitvijo, da so za kršitve predpisov ter lovske etike, morale in lovske pravičnosti po tujih lovcih odgovorne lovske družine. Tuji lovci so le gostje v naših loviščih, ki se pri lovu morajo prav tako držati naših predpisov kakor mi sami. V preteklih osmih letih, odkar prihajajo tuji lovci v naša lovišča, so se na lovih dogajale razne večje ali manjše nepravilnosti in pomanjkljivosti. Toda na te nepravilnosti in pomanjkljivosti je LZ Pomurje nenehno opozarjala in početje najostreje grajala. Dolgoletna praksa je, da komisija za inozemski lovski turizem pri zvezi skliče vsako leto pred pričetkom glavne lovne dobe posvetovanje s člani lovskih družin, ki so zadolženi za spremljanje gostov in za obračunavanje lovnih pristojbin. Na teh posvetovanjih je glavna tema razprave izvajanje lovov z inozemskimi lovci v smislu naših zakonskih predpisov. Obračunavanje lovnih pristojbin in polaganje tujih plačilnih sredstev na devizni račun zveze oziroma družine je drugotnega pomena. O lovskem turizmu smo na naši zvezi v preteklih letih dostikrat razpravljali na sejah izvršnega in upravnega odbora in na vsakem občnem zboru kritično ocenili vse negativne pojave v zvezi s turizmom. Prav zaradi tega pa me je zbolel očitek na račun naše zveze, da »je včasih težko pogledati resnici v oči« in da »je molk najboljša obramba«. Tako mnenje avtorja je neupravičeno in za našo zvezo nesprejemljivo. Ni moj namen polemizirati s piscem, ki si je ustvaril napačno mnenje o neki lovski zvezi samo zaradi tega, ker pač noben predstavnik kake prekmurske družine ali zveze ni dal na Goležev članek v Tovarišu ustreznega odgovora. (Na seji izvršnega odbora naše zveze, 10. maja t. l., smo z obžalovanjem ugotovili, da nihče od članov odbora ni v Tovarišu zasledil omenjenega članka.) Moj namen je, da slovenski lovski javnosti predočim, kaj smo v Prekmurju storili, da bi določene napake in pomanjkljivosti pri izvajanju inozemskega lovskega turizma odpravili.

Na seji izvršnega odbora zveze 23. februarja letos smo med drugim razpravljali tudi o lovskem turizmu v pretekli lovni dobi in ugotovili, da izvajanje lovov kljub vsem naporom komisije ni bilo

vedno v smislu danih navodil, in da je ponovno prišlo do kršenja lovske zakonodaje, tako da ni trpela le kvaliteta uslug tujim lovcem, pač pa tudi lovska etika, morala in lovska pravičnost. Da bi vsemu temu enkrat za vselej naredili konec, je izvršni odbor tedaj naročil komisiji za inozemski lovski turizem, da do prihodnje seje izdelata osnutek pravilnika za lov z inozemskimi lovskimi gosti. Komisija je to nalogo zadovoljivo opravila in osnutek predložila v razpravo na seji izvršnega odbora 10. maja letos. Izvršni odbor je predloženi osnutek kritično pregledal in ga z nekaj korekturami odobril, tajništvo zveze pa ga je kot prilogo okrožnice 14. maja dostavilo v pretres vsem področnim lovskim organizacijam. Članstvo je o osnutku na posvetih razpravljalo in zavzelo določena stališča. Predstavniki družin so ta stališča predložili na sejo upravnega odbora zveze dne 21. junija letos, ko je bil pravilnik z dvema dopolnilnima določiloma dokončno sprejet.

Pravilnik o lovu inozemskih lovskih gostov v loviščih prekmurskih lovskih družin je verjetno prvi tak pravilnik pri nas, in avtor ni imel na voljo — razen večletnih izkušenj z inozemskim lovskim turizmom — nikakega pisanega pripomočka za sestavo osnutka. Pravilnik s svojimi določili po mojem prepričanju ni zanimiv le za prekmurske lovske družine, ki ga bodo morale izvajati, pač pa po vsej verjetnosti tudi za druge lovce v Sloveniji. Zato ga objavljamo v tej številki našega glasila. Verjetno bo marsikdo v naši organizaciji imel nanj določene pripombe, kar bo pa za nas le pozitivno, saj bodo pripombe pripomogle k dokončni ureditvi stvari ne le v Prekmurju, temveč tudi v drugih predelih Slovenije. Na zvezi si bomo z vsemi močmi prizadevali, da se bo sprejeti pravilnik v loviščih prekmurskih lovskih družin brezkompromisno izvajal. S tujimi lovci ne bomo sklepali pogodb, kot to predlaga Danilo Šolar v svojem članku, pač pa jim bomo posredovali — dostavili prevod 9., 10., 11., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 23., 25., 26., 27. in 28. člena tega pravilnika. Tako bomo inozemskim lovskim gostom onemogočili

Nemška kratkodlaka ptičarja pred tekmo

Foto VI. Pleničar

izgovor, da niso bili seznanjeni z našimi predpisi in s posledicami njihove kršitve. Globoko sem prepričan, da bodo vodje lovov in spremljevalci po eni strani ter inozemski lovci po drugi strani v lastnem interesu dosledno izvajali določila tega pravilnika in da v bodoče ne bo več večjih kršitev zakonskih predpisov, lovske etike, morale in lovske pravičnosti, kot se je to dogajalo doslej.

Z namenom, da se inozemski lovski turizem v loviščih prekmurskih lovskih družin pravno uredi, da se z njim v zvezi odpravijo nepravilnosti in da se doseže ustrena kvaliteta uslug za inozemske lovske goste, izdaja Lovska zveza Prekmurje v soglasju z včlanjenimi lovskimi družinami naslednji

Pravilnik

o izvajanju lovov z inozemskimi lovskimi gosti v loviščih prekmurskih lovskih družin

1.

V loviščih prekmurskih lovskih družin (v nadaljnjem besedilu »LD«) lahko lovijo le oni inozemski lovski gostje (v nadaljnjem besedilu »gostje«), ki pridejo na lov v LD direktno, t. j. ob predhodni povezavi in s soglasjem LD (t. i. direktni oz. lastni gostje LD) in pa gostje, ki jih v dogovoru z LD posreduje komisija za inozemski lovski turizem LZP (v nadaljnjem besedilu »komisija«).

2.

Na področju Lovske zveze Prekmurje (v nadaljnjem besedilu »LZP«) razen komisije nihče — niti pravna niti fizična oseba — ni pooblaščen za posredovanje gostov LD.

3.

LD, ki poleg direktnih sprejme v smislu dogovora s komisijo na lov tudi posredovane goste, je dolžna sleherni lov direktnih gostov pravočasno javiti komisiji, sicer se lahko zgodi, da bi določenega dne lovile v lovišču neke LD dve ali celo več skupin gostov, kar pa bi posredovanim gostom morda onemogočilo kvaliteten lov.

4.

Komisija je dolžna LD o prihodu gostov pravočasno obvestiti.

5.

LD so dolžne vsako leto najpozneje do 15. maja sporočiti komisiji število srnjakov, najpozneje do 15. julija pa število druge divjadi, ki jo nudijo gostom za odstrel.

Točen naslov člana LD, zadolženega za sprejem gostov, so LD dolžne sporočiti komisiji najpozneje do 15. maja vsako leto.

6.

LD so dolžne pred pričetkom lovne dobe izdelati plane lovov za goste in jih dostaviti članom, določenim za vodje lovov z gosti in za spremljevalce gostov.

Plani lovov določajo zaporedje lovov po posameznih predelih lovišča in pa število posamezne divjadi, določene za odstrel po gostih.

7.

Vodja lova je dolžan izvesti lov z gosti v tistem predelu lovišča, ki je skladno z izdelanim načrtom na vrsti. Le v izjemnih in opravičljivih primerih višje sile (poplava, toča itd.) lahko vodja lova po predhodnem soglasju z gospodarjem LD izvede lov v drugem delu lovišča, kot pa to določa zaporedje v planu.

8.

Vsak lov z gosti mora biti skrbno pripravljen in izveden, potekati mora sistematično in disciplinirano, gostom mora nuditi primeren lovski užitek in zadovoljiv uspeh.

9.

Pri lovu so se gostje dolžni držati naše lovske zakonodaje, spoštovati naše lovske običaje in zadostiti vsem zahtevam lovske etike, morale in lovske pravičnosti.

10.

Lovski gost sme streljati samo na divjad, za katero ima dovoljenje in pristanek vodje lova.

Odstrel srnjadi se sme opraviti samo z risanico in je možen le na čakanju ob prisotnosti spremljevalca, v nobenem primeru pa med pogonom na malo divjad.

Najmanjša dovoljena debelina šiber za malo divjad je 2,5 mm.

11.

Vodja lova, ki dovoli gostu odstrel srnjadi s šibrenico, ali odstrel živali, ki se po naši lovski zakonodaji ne šteje za divjad (II. odstavek 2. člena zakona o lovu SRS, Uradni list SRS, št. 22/66), ali pobiranje zaščitene ptice pevk, se kaznuje z izključitvijo iz LD. Dovoljenje za odstrel srnjadi s šibrenico, odstrel živali, ki se ne štejejo za divjad in pobiranje zaščitene ptice pevk ima za posledico tudi upravno kaznovanje vodje lova in gosta.

12.

Če gost kljub opozorilu vodje lova in spremljevalcev ne izvaja lova v smislu določila točke 10 in 11 tega pravilnika, je vodja lova dolžan lov prekiniti, takoj podati ustrezno prijavo sodniku za prekrške, zadevo pa nemudoma sporočiti gospodarju LD in komisiji.

13.

Da bi v prekmurskih loviščih dosegli enako raven po gostih uplenjene male divjadi in s tem zagotovili kvaliteto uslug, naj znaša dnevni odstrel po enem gostu največ 10 kosov.

Na vsake tri uplenjene fazane naj se gostu, če to izrecno želi, omogoči odstrel po enega zajca.

14.

Pri uporabi strelnega orožja naj bo gost skrajno pazljiv. Za škodo, storjeno drugim osebam, nosi vso odgovornost.

15.

Skupine do 6 gostov spremljata vsaj dva, skupine nad 6 gostov pa vsaj trije za to določeni člani. Eden od spremljevalcev je vodja lova, ki je odgovoren ne le za organizacijo, temveč tudi za uspeh lova.

16.

Pri lovu skupine do 6 gostov mora obvezno sodelovati vsaj en uporabnostni lovski pes, pri lovu skupine nad 6 gostov pa vsaj dva uporabnostna lovski psa.

Uporaba psov se gostom ne zaračunava.

17.

Vodja lova je dolžan psa, ki je last gosta, odstraniti z lova, če je nevešč dela in nediscipliniran, ter obstaja bojazen, da bi njegovo nadaljnje sodelovanje kvarno vplivalo na uspeh lova.

18.

LD je dolžna za vsakega gosta preskrbeti po enega gonjača; kolikor je uspeh lova odvisen od večjega števila gonjačev, pa LD stavi gostom na voljo večje — zadostno število gonjačev.

Tudi če sodeluje na lovu več gonjačev, kot je gostov, zaračuna LD gostom le po enega gonjača na vsakega gosta.

19.

Če vodja lova ali spremljevalec stori iz koristoljubnih namenov kakršno koli dejanje, ki je moralno ali materialno škodljivo za lovsko organizacijo, se kaznuje z izključitvijo iz LD.

20.

Če vodja lova ali spremljevalec namenoma stori kakršno koli dejanje, ki negativno vpliva na uspeh lova gostov, se kaznuje s prepovedjo izvrševanja lova za dobo enega leta.

21.

Odnos vodje lova, spremljevalcev in gonjačev do gostov naj bo vedno tovariški, toda korekten, nikoli ne hlapčevski ali vsiljiv. Vodja lova je osebno odgovoren, da nihče od spremljevalcev ali gonjačev ne pobira v lovišču tulcev, ali pa moleduje za denar, pijačo, cigarete ali podobno.

22.

Z gosti naj v nobenem primeru ne pridejo v stik vinjene osebe, ki bi se vsiljivo oz. žaljivo obnašale. Vodja lova oz. spremljevalci so dolžni v takih primerih odločno posredovati in goste pred vsiljivci zaščititi.

23.

Vodja lova, spremljevalci in gonjači so plačani od LD in pod nobenim pogojem ne smejo prositi goste za plačilo.

Kdor od navedenih le enkrat prekrši določilo te točke, ne more več sodelovati pri lovu z gosti.

24.

LD plača vodenje lova, spremljanje gostov, uporabo psov, gonjače in morebitne ostale usluge po tarifi, ki jo sprejme občini zbor ali posvet članstva LD.

25.

Vodja lova in spremljevalci nikakor ne smejo na lovu z gosti streljati na divjad. Izjemoma smejo pokončati malo divjad, če je obstreljena in grozi nevarnost, da bo kljub prisotnosti uporabnostnega lovskega psa za goste izgubljena. Gost je v tem primeru dolžan plačati odstrelno takso, kakor da je divjad sam uplenil.

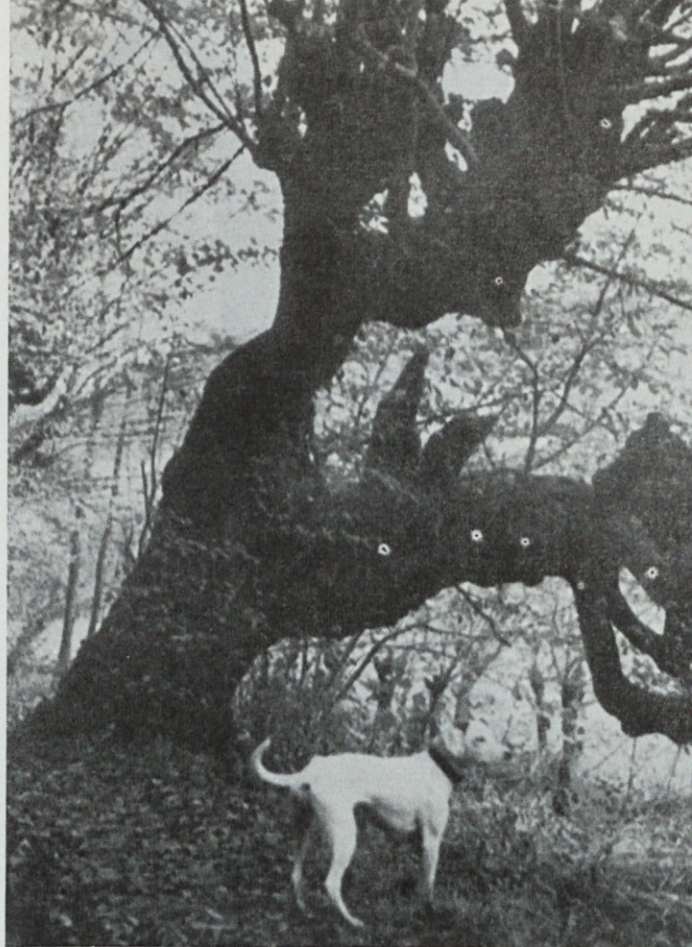

Foto ing. J. Černač

Kratkodlaki istrski gonič je prisluhnil klicu svojega vodnika

26.

Divjad, ki po gostovi krivdi propade (pade v reko ali je zastreljena in ni najdena), se zaračuna po polovični vrednosti s polno odstrelno takso.

27.

Obračun z gosti naj bo takoj po končanem lovu opravljen brezhibno. Poročilo o uspehu lova, na podlagi katerega se naredi obračun z gosti, obvezno podpisujejo poleg vodje lova tudi spremljevalci. V prisotnosti vodje lova naredi obračun z gosti za to pooblaščen oz. zadolžen član LD.

28.

Nezaračunana divjad oz. nepravilno prikazan odstrel divjadi (npr. če se odstreljena fazanka prikaže kot fazan, kadar odstrel fazank ni dovoljen!) ima za posledico poleg povrnitve nastale škode tudi izključitev vodje lova iz članstva LD.

29.

Pri obračunu je vodja lova dolžan opozoriti goste na veterinarsko potrdilo, katerega jim izda občinski veterinarski inšpektor.

30.

Član, pooblaščen oz. zadolžen za obračun z gosti, je dolžan tuja plačilna sredstva, izvirajoča iz lovnih pristojbin gostov takoj naslednjega dne izročiti bla-

gajniku LD. Le-ta izstavi ustrezen blagajniški prejemek v štirih izvodih: prvega za člana LD, pooblaščenega oz. zadolženega za obračun z gosti, drugega za vodjo lova, tretjega za predsednika nadzornega odbora LD, četrtega za blagajno LD.

Blagajnik je dolžan tuja plačilna sredstva občasno položiti v korist deviznega računa LD oz. LZP najmanj dvakrat mesečno.

31.

Pred izvršitvijo planiranega odstrela za lovski turizem je LD dolžna pravočasno obvestiti komisijo, da za naprej ne želi več gostov na lov oz. le določeno število, ki pa naj bi bili zadnji v tisti lovni dobi.

32.

Ta pravilnik je bil sprejet na redni seji upravnega odbora LZP 21. junija 1968, uporablja pa se v vseh prekmurskih lovskih družinah od 1. julija 1968.

Fredsednik LZP:
Janez Drvarič, l. r.

O gamsih

Bogdan Sežun

(Konec)

Z načinom lova se je začelo spreminjati tudi biološko pravilno spolno razmerje na škodo kozlov. Ker se pri gamsih, kakor skoraj pri vsej divjadi, poleže enako število mladičev obeh spolov, in če bi bil stalež prepuščen naravnemu razvoju, bi bilo spolno razmerje verjetno 1:1. Da ima to razmerje v biološkem oziru ugoden vpliv na telesno težo divjadi in moč rogovja, imamo za jelenjad, pa tudi za srnjad nešteto dokazov iz lovišč in obor, kjer je bilo tako razmerje ustvarjeno in vzdrževano. O gamsjih staležih s takim spolnim razmerjem nisem še nikjer bral in verjetno jih tudi nikjer ni. Morebiti zato, ker lovci povsod, ne samo pri nas, raje streljajo kozle kot kozarijo, in ker najbrž ni nikjer več življenjskega prostora za gamse, ki bi bil lovcem zaradi težkega terena nedosegljiv.

Pri razpravljanju o spolnem razmerju pa ne smemo preko vprašanja spolne zrelosti gamsov. Do nedavna je na splošno prevladovalo mnenje, da se gamsja koza šele v četrtem letu prvič prska — v 41. mesecu starosti. To pa je kot prvi ovrgel Francoz Couturier — zdravnik iz Grenobla, ki v svoji knjigi »Le chamois« (gams) navaja, da je preiskal gamsjo kozo v drugem letu starosti in našel v njej popolnoma razvit plod. Odkritje pa ni ostalo osamljeno. Leta 1957 je v Schwarzwald uplenil revirni gozdar Rees dve in tričetrt leta staro kozo, ki je nosila 18 cm dolg, dobro razvit zarodek; istega leta je uplenil gozdar

Šepul na Koroškem prav toliko staro kozo, ki je bila tudi breja.

Leta 1953 so bili avstrijski in nemški lovski listi polni poročil o novi koloniji gamsov na Kapuzinerbergu v Salzburgu. Na strmem, skalovitem in deloma z gozdom zaraslem hribu, tako rekoč sredi mesta, kjer je živelo nekaj srnjadi, se je leta 1947 naselil gams kozel, ki so mu leta 1952 dodali gamsjo kozo, ki je 7. 5. 1953 povrgla mladiča — kozo. Nastala, vse leto opazovana kolonija (tudi od sprehajalcev) se je do leta 1959 pomnožila na 6 živali. Leta 1953 povržena koza je bila že 1954. leta prskava in je maja 1955 povrgla prvega mladiča — kozleta, leta 1956 pa drugega, prav tako kozleta. Opazovali so tudi leta 1955 povrženo kozlè, ki je v prsku 1957. leta, torej eno in pol letno, gonilo in tudi zaskočilo kozo — svojo staro mater.

Z navedenimi ugotovitvami pri opazovanju te kolonije je sicer dokončno ovrženo mnenje sicer dobrih poznavalcev gamsov (Fuschberger, Wilhelm in Bayern itd.), da je gams spolno zrel šele v četrtem letu starosti, vendar je moje mišljenje z rezervo, da se le kaka koza prska ob optimalnih življenjskih in prehrabnih pogojih in individualnem fiziološkem razpoloženju že v drugem letu starosti. Pripominjam, da to velja verjetno le za izolirane gamsje kolonije v hribih, dvomim pa, če tudi za izvirne staleže v gorah. Dveletne kozice, ki bi vodila mladiča, še nisem videl in tudi en in pol letnega kozleta ne, ki bi nadlegoval koze. Večkrat sem pa že videl kozleta v tretjem letu, ob pomanjkanju zrelih kozlov, v haremumu koz. Vendar je delalo name vtis, ko da ne vé, kaj bi. Vtikalo je smrček med urinirane stopinje koz, stegovalo vrat in dvigalo zgornjo ustnico z značilno, režečo se gesto, verjetno zaradi ugodja. Sicer je pa v ljubezni itak marsikaj čudno — ne samo pri gamsih!

Te ugotovitve so ovrgle tudi doslej zastopana mišljenja o pravilnem spolnem razmerju 1:2—3. To bi bilo priporočljivo za lovišča, kjer je stalež gamsov nasproti velikosti ustreznega življenjskega prostora premajhen. Vendar le toliko časa, da se doseže številčni stalež, ki mu nudi biotop — ne le v vegetacijski dobi, temveč tudi pozimi — prehrabeno možnost. Tudi številčnega staleža gamsov ne smemo gledati skozi oko srnjadi in jelenjadi. Pri teh narekuje številčni stalež znosnost škode na polju in v gozdu — pozimi jih lahko krmimo. Do gamsov pa v hudi zimi največkrat težko pridemo — helikopterjev pa še nimamo.

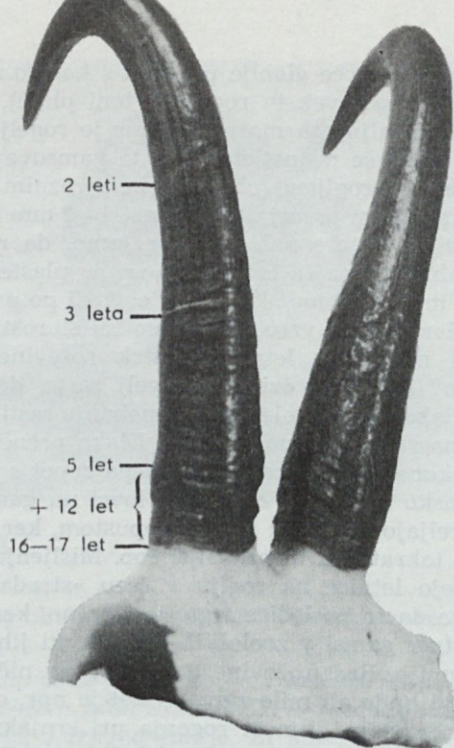
Pretirano spolno razmerje koz nasproti kozlom, zlasti najboljšim plemenjakom, je za te neugodno. Če namreč v gorah zapade sneg že konec oktobra ali v začetku novembra in obleži do spomladi, so bolj redki kozli, od prska do skrajnosti izčrpani, ki bi preživel dolgo in hudo zimo (primer hude zime l. 1962—63).

Biološko pravilno spolno razmerje bi bilo, kot sem že omenil, 1 : 1. Ker pa živi gams v nevarnem biotopu — gorska zima, pomanjkanje hrane, led, plazovi in druge nevarnosti, kar vse terja izgube, zlasti pri mladičih — je potrebno spolno razmerje z rezervo kozà, če hočemo, da številčni stalež ne upade. Ta naj bi bil 1 : 1,5 v gorah, v bolj ali manj izoliranih kolonijah hribovja, kjer so življenjski pogoji lažji, pa 1 : 1,2. Izgub namreč ne smemo podcenjevati, še manj pa vso krivdo — če vidimo v jeseni manj koza z mladiči kakor npr. v avgustu — pripisovati planinskemu orlu. Tudi v tem pogledu je zanimiva omenjena kolonija na Kapuzinerbergu. Od 8 mladičev, povrženih od matere in hčere v šestih letih, so ostali pri življenju oziroma odrasli samo štirje (1 mladič je poginil kmalu po rojstvu, 1 zašel v steno in poginil od lakote 12 dni star, 1 se je ubil, 1 zašel v prvi zimi v globok zamet pršiča in se zadušil). To so evidentirane izgube v hribskem življenjskem prostoru, kjer kolonijo v hudi zimi krmijo, da nobena žival ne pogine od lakote, niti ni izgub zaradi planinskega orla, ker ta v sredino Salzburga ne zaide oziroma ga še niso opazili. Sicer sem mnenja, da je te velike izgube pripisovati tudi omejenemu biotopu, čeprav je naraven, ker vodeče koze nimajo na izbiri primerne terena za »otroški vrtec«. S 15—30 % izgube pri prirastku je pri gamsih le treba računati. To je razvidno tudi iz tega, ker se stalež gamsov po hudi zimi, če je terjala veliko žrtev, le počasi »popravlja« in rabi veliko več let kot srnjad, ne glede na to, da ima srna navadno po dva mladiča, gamsja koza pa le izjemno. S tem moramo torej računati pri določanju števila gamsov za odstrel; prišteti moramo vsakoletne neizbežne izgube, katere utрпи stalež gamsov, ki pri nas z ozirom na površino ustrežajočega življenjskega prostora za to divjad ni prevelik, oziroma je manjši, kot je bil pred vojno. Iz skoraj vseh člankov zadnjih let — ne samo v »Lovcu« — izzveni bolj ali manj skrito vprašanje, kako doseči pri gamsih »boljše« roglje, oziroma da bom sodoben — trofeje. Odgovor na to so sama ugibanja, iz enostavnega razloga, ker šele nekaj let vemo, kakšen je nastanek rasti in zgradba oziroma razvoj roglja. Izkušen oziroma vidnih uspehov z gojitvijo, kot jih imamo pri jelenjadi in deloma tudi srnjadi, pa nimamo.

Siva, dragi prijatelj, je vsa teorija — zeleno življenja zlato drevo!

Ta Goethejev izrek v »Faustu« tudi za nas lovce večkrat velja!

Kako rogarjem rastejo rogovi, sta prva dognala Zietschmann in Krölling in obrazložila v knjigi »Entwicklungsgeschichte der Haustiere« l. 1955. Dr. Werner Knaus, deželni lovski mojster Koroške, pa je v svoji, leta 1960 izdani knjigi »Das Gamswild« popisal rast gamsjih rogljev. S temi dognanji je ovrženo mnenje dr. Stroha o na-

Moj najstarejši, zato najljubši

stanku in rasti gamsjega roglja, ki jo je objavil leta 1928 v brošuri: »Anleitung zur Altersbestimmung des Gamswildes nach Krucke und Gebiss«. Nadalje teorija Amerikanca Doveja, ki jo je dokazoval celo z operacijo teleta in na ta način ustvarjal pravilničnega enoroga (kot ga je risal Dürer), pa žal tudi mnenje Fuschlbergerja v sicer izvrstni, že imenovani knjigi (prva izdaja 1939), in celo tudi v po Spenglerju predelani in z »naj-novejšimi dognanji« izpopolnjeni drugi izdaji te knjige leta 1955, in v drugih razpravah in člankih o tej temi, ki jih ne bi omenjal.

Gamsji roglj se sestoji v širšem smislu iz dveh delov: 1. iz čelnega nastavka, ki zraste iz lobanjske kosti in je nosilec roglja, 2. iz roževinastega tulca, ki čelni nastavek prerašča — roglj v ožjem smislu.

Pri gamsu tanko lobanjsko kost sestavljata dve plasti ali steni — zunanja (tabula externa) in notranja (tabula interna). Po rojstvu se začne zunanja plast lobanje »bočiti« in raste v čelni nastavek — izrastek čelne kosti. S to ločitvijo obeh plasti in rastjo zunanje v čelni nastavek nastane pod tem votlina, ki ustvari »prožnost« čelnega nastavka oziroma roglja. Roževina — torej roglj — pa nastaja iz kože, porasle z dlako. Ta obdaja v plasteh izrastek čelne kosti — čelni nastavek, ki raste verjetno do petega leta starosti. Njegova rast je najbolj bujna v drugem in tretjem letu, zato je tudi prirastek roževine v tej dobi največji. S petim letom je rast čelnega nastavka pri kraju. Roglja imata v tej dobi največji obseg in se »zapreta«, to je, tesno se piležeta na čelni nastavek, tako da tudi pri svežih

rogljih ni mogoče globlje prodreti s konico noža med čelni nastavek in rogelj (roženi plašč), kar je brez nadaljnega možno, dokler je rogelj odprt in gams še ne petleten. Do te gamsove starosti je med rogljem (plaščem) in poroznim čelnim nastavkom precej debela plast 1—2 mm hrustančevine, katere naloga je verjetno, da roževina lahko prerašča čelni nastavek v plasteh in ni z njim »zlepljena«, kakor se to zgodi po petem letu. Morda je to vzrok, da je po tej starosti, po mojem mišljenju, letni prirastek roževine — majhen? Roževina oziroma rogelj raste, dokler raste dlaka. Ob vsakoletnem prenehanju rasti dlake se na roglju ustvari letnica. Dlaka preneha z rastjo konec decembra, pričinja pa zopet s spomladansko menjavo. Zato tudi lovci na gamsov čop streljajo kozla tik pred lovopustom, ker ima ta šele takrat zrel in najdaljši čop. Mišljenje, da nastanejo letnice na roglju v času »stradanja« oziroma da so posledice tega, je zmotno, ker jih imajo tudi gamsi v zooloških vrtovih, ki jih vse leto krmijo. Rast roževine torej ni prav nič odvisna od hude ali mile zime — kot je npr. od te odvisna rast in bujnost rogovja pri srnjaku — manj pri jelenu. Višina in debelina roglja je gotovo odvisna od višine in debeline čelnega nastavka, to dvoje pa od teže in velikosti gamsa. To je bilo prikazano na mednarodni lovski razstavi v Berlinu leta 1937 na gamsjih trofejah iz Severnih Karpatov in Transilvanskih A'p (Romunija), od katerih je dobilo 11 kozlov od 121—141 točk! Teža teh gamsov (iztrebljenih) je presežala 45 kg. Znani karpatski lovec Aleksander Florstedt, ki je lovil tam konec 19. in v začetku 20. stoletja, pa omenja v svoji knjigi »In den Hochgebirgen Asiens und Siebenbürgens« 60 kg težkega gamsa! Žal točkovanja trofej takrat še ni bilo.

Teža in velikost gamsov je verjetno v prvi vrsti odvisna od prehrane, ki jo nudi življenjski prostor oziroma od ugodnih ali manj ugodnih življenjskih pogojev. Gams je še divjad, ki se sama prebija skozi življenje, brez pomoči človeka; »pitati« se ne da. Zato pa naj nam bo pri lovu nanj cilj — uplenitev stare, zrele divjadi — ne pa točke — sicer degradiramo sebe kot lovca in — trofejo!

Večkrat jih gledam — roglje na steni in ponovno doživljam lov na gamse, ki so jih nosili. Lepo je bilo! Pa mi ni najljubši — najboljši, ampak — najstarejši! V telegramskem stilu je napisano besedilo na zadnji strani deščice, na kateri so pritrjeni roglji: 24. 11. 1956 — Blegoš — Dolga griča — Ivo, Jože, Rino, 6,5 × 58 R — 2 strela v pleče — 5 cm vsaksebi — ca. 200 korakov — v ognju — 16—17 let — 102 točki.

*Lov je gledanje, lov je premišljanje,
lov je odih, lov je pričakovanje,
lov je hvaležnost, lov je advent,
lov je predvečer, lov je priprava in upanje...*

(Gagern)

Voljaka — zalaz skozi zasnežene Meline — po stezi nad Jezgorca — po strmem kolovozu do bunkerja — na levo skozi mlado bukovje — čez poseko pod »kancl« — previdno — stoj! Na pobočju Dolge griče — trop gamsov — previdno v dolino — še previdneje pod rob — tam smo legli v sneg in jih ogledovali skozi šibje čez dolino z daljnogledi. Našteli smo jih 23 in iskali kozla. Na levi, na robu tropa, med redko zverženo bukovino je stal — mlad, 5—6 leten — med pasočje kože v sredino tropa si menda ni upal, pod njim je stalo triletno kozlè, se leno premikalo in utikalo smrček med sledove. Kje je kozel, gospodar tropa? Ogledovali smo in ocenjevali žival za živaljo in ga končno odkrili ležečega na desni pod tropom med bukovjem. Z daljnogledi na obeh smo ga opazovali vsi trije. Pa je prav glava z roglji imela za ozadje bukovo deblo. Gams se do'go ni premaknil. Mraz je lezel v kosti. Prsti, čeprav oblečeni v volno, so za nohti boleli. »Jelen je lizal« noge, gams se pa ni ganil; preteklo je pol ure — ena ura — treslo nas je. Postajal sem nestrpen, pa sem se spomnil na izrek, ki mi ga je žena napisala kot posvetilo v neko podarjeno lovsko knjigo — »Potrpežljivi je močnejši od močnega« in sem vztrajal. Tudi Rino je trepetal ležeč poleg mene, pa menda bolj od razburjenja kot od mraza, ker je spregledal vabilo roke, naj leže na pelerino — tudi on je ogledoval gamse.

In končno je zagonetni le premaknil g'avo in nam omogočil oceno: siva glava, ličnici komaj zaznavni, nizki in debeli roglji, star kozel — gospodar tropa! Ampak še vedno ležeč... Pa smo se domenili: Jože naj gre previdno pod robom po dolini navzgor na stezo pod Jezgorčevo senožet in nato počasi, v presledkih po grebenu Dolge griče proti tropu. Kar bo, pa bo! Gams mora vstati, da bom lahko streljal — stoječega. Za pot bo Jože rabil okoli 20 minut. Komaj je dobro odšel, se je gams nenadoma dvignil in obstal na mestu. Na prosto oko sem lahko preveril prvotno oceno. Gams je stal v isti višini z menoj, v profilu, sneg za ozadje! Strel je pretrgal ozračje — kozel se je samo malo stresel in stal. Preden se je trop znašel, od kod pok, je bil v cevi nov naboj in drugi strel zunaj. Gams se je zgrudil brez posebnega nakazanja zadetka...

Kmalu je po robu griče po hreščečem snegu, prišel Jože. Z besedo sem ga usmerjal do uplenjenega gamsa. »Star in močan,« je zavpil čez dolino, ko si ga je ogledal...

V Voljaki sem ga ocenil, verjetno je bil eden »ustanoviteljev« gamsje kolonije na Blegošu, poležen še pred vojno. Moj najstarejši in najljubši, uplenjen dovolj star — brez kaplje gorjupa... In končno še nekaj! V Bologno sem se vozil sodit na razstavo psov. Stojčec na hodniku v vagonu sem opazoval pokrajino, ki je bila podobna našemu hribovju, samo gozdovi so bili revnejši. Ob sosednjem oknu sta stala tiho moški in ženska.

Naenkrat se ona oglasi v domači govorici: »Tu pa ni videti nobenega gamska, še srnice ne, se vidi, da nismo doma!« Prijetno iznenaden, čuječ v tujini domačo govorico, sem ju vprašal, če je morda mož lovec. Pa sem dobil od prav tako začudenih, nagovorjenih odgovor, da ne, samo da sta prijatelja narave in divjadi in da gresta rada ob nedeljah na Pohorje in sta vesela, če vidita »kakega gamska ali srnico«. Pa sem doživel novo spoznanje!

Prijatelji narave — nelovci — istovetijo divjad z domovino, torej ta ni samo nas lovcev, ampak je last vseh, ki iščejo oddih in razvedrilo v naravi.

Lovci smo zato tudi nelovcem, prijateljem narave, dolžni z divjadjo pravilno gospodariti in jo ohraniti tudi zanamcem — lovcem in nelovcem!

Slika 1

Kužna gamsja slepota v Sloveniji

S. Valentinčič, I. Fabjan

Letos se je pri nas pojavila med gamsi bolezen, ki jo slovensko imenujemo kužna slepota, njeno latinsko ime pa je kerato-konjunktivitis infectiosus (okrajšava je KK), kar pomeni kužno vnetje očesnih veznic in roženice.

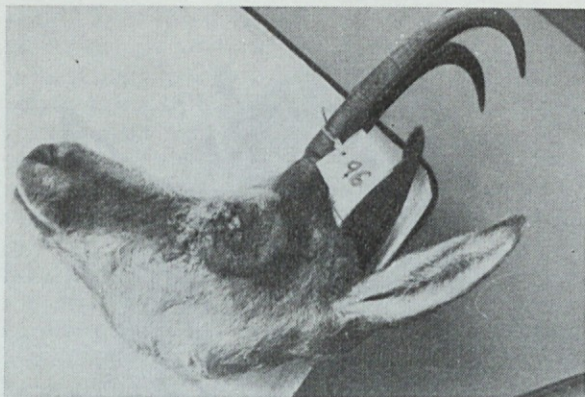
Te bolezní doslej v Sloveniji nismo imeli, vsaj po vojni ne; nikjer namreč ni zabeleženo, da bi jo pri nas ugotovili.

Dne 2. julija 1968 smo na Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali Biotehniške fakultete v Ljubljani dobili na pregled poginulo gamsjo kozo iz lovišča LD Bovec. Imela je mreno na obeh očesih, poleg tega pa zlom spodnje čeljusti in poškodbe notranjih organov. To je vzbudilo naš sum, da je koza oslepela in zato padla po skalah ter se ubila. Ker sta bili prizadeti obe očesi, smo posumili na kužno slepoto. Še zlasti zato, ker je to čas, ko praviloma gamsi ne poginjajo oziroma jih v tem času ne dobivamo na pregled. Naš sum je bil potrjen takoj naslednji dan. Prejeli smo namreč telefonično poročilo, da so v Zgornji Trenti opazili slepo gamsjo kozo in mladiča. Tega mladiča so nam na našo željo takoj živega pripeljali na pregled (sl. 1). Po njegovem obnašanju, po izcedku iz obeh očes, ki sta bili od vnetja tako prizadeti, da sta se izlili — in zato, ker sta bila ta mladič in njegova mati poslana iz istega območja, od koder smo prejšnji dan prejeli slepo gamsjo kozo, smo takoj postavili diagnozo: kužna gamsja slepota. O tem smo

takoj obvestili prizadete in Lovsko zvezo Slovenije.

Kužno gamsjo slepoto — v nadaljevanju bom za to bolezen rabil kratico KK — poznajo vse alpske dežele, z izjemo Italije, za katero doslej v literaturi ni podatkov. V njej je prvič opisan njen pojav leta 1915 v Avstriji in sicer na Štajerskem. Takrat so za pojav KK dolžili begunce z Balkana, ki so tja prišli s svojo živino, češ da so z njo zanesli bolezen med gamse. Odtod se je KK razširila tudi v nekatere druge avstrijske dežele in jo imajo ponekod še sedaj. Leta 1926 so jo prvič ugotovili v Švici, potem pa še večkrat v več pokrajinah in jo je trenutno v Švici največ. Zlasti po letu 1939 se je KK dostikrat pojavljala v alpskih deželah, med drugim tudi v Nemčiji. Kužno gamsjo slepoto povzročajo kali. Znanstveniki si še niso edini, katere so te kali. Nekateri dolžijo rikecije, drugi pa menijo, da gre za virus. Za KK zbolijo tudi domači prežvekovalci — govedo, ovca, koza. Pri njih jo povzroči kužna kal z latinskim imenom *Moraxella bovis*. Sodeč po prvih bakterioloških determinacijah, ki jih je na temelju brisa iz oči bolnega gamsa opravil Inštitut za mikrobiologijo in parazitologijo Biotehniške fakultete, bi morda šlo v našem primeru KK pri gamsih prav za to vrsto kužnih kali, kar bi govorilo za možnost, da je mednje prišla bolezen od domačih živali, morda na primer od ovc. Vendar literatura zanika to možnost, tako švicarska kot nemška. Mi bomo kljub temu izvrševali tovrstne poizkuse. KK se prenaša z dotikom, menijo pa, da jo na velike daljave lahko prenašajo tudi muhe.

KK se praviloma pojavi v začetku poletja, svoj višek doseže sredi poletja, proti jeseni pa pojenja. Bolezen, ki napada gamse vseh starosti in obeh spolov, prizadene lahko ob svojem prvem izbruhu gamsjemu staležu veliko škodo; v literaturi se navaja, da zajame 5 do 40 % celotnega staleža. Tistim živalim, ki jih KK ni močno napadla, se oči pozdravijo. Vendar izgleda, da osta-

Slika 2

nejo nosilci in raznašalci kužnih kali KK, čeprav sami postanejo odporni proti ponovnemu obolenju.

Tudi kozorog zbolí za KK, vendar je obolenje lahko in praviloma mine ob blagem vnetju očesnih veznic.

Kali kužne slepote napadejo skoraj vedno zgolj oči. V začetku nastopa močno kataralno vnetje očesnih veznic. Iz oči teče izcedek proti smrkču, pri čemer se dlake lepíjo v kraste (sl. 1, 2), včasih celo izpadejo. Po tem izcedku, praviloma iz obeh očes, in po zlepljenih dlakah v kraste se bolezen opazi z daljnogledom na daljavo. Vnetje preide z veznic največkrat tudi na roženici. Ti postaneta motni, v središču pa krvavo rdeči. Včasih se na tem mestu rana predre in oko izteče. Včasih pa pride samo od sebe do ozdravljenja, le da ostanejo v roženici ožiljki. Če je cela roženica neprozorna, gams oslepi, neglede na to, da sta mrežnici zdravi. Slep gams se obnaša na svoj način; tudi to se opazi na daljavo. Predvsem se nerad premika, največ leži. Če pa se mora premikati, na primer zaradi paše, dela to zelo oprežno. Neprestano voha, kot bi s tem hotel nadomestiti izgubljeni vid. Značilno je tudi često

Slika 3

Vse foto S. Valentinčič

pogledovanje proti soncu. Vsi ti znaki lahko služijo lovcem za spoznavanje bolnih gamsov na daljavo in za njihov odstrel. Dodam naj le še to, da v našem primeru dostikrat tudi pri popolnoma slepih gamsih ni bilo izcedka iz oči (sl. 3).

Odstrel vseh bolnih in sumljivih živali je edina pot za preprečevanje širjenja in za izkoreninjenje KK. Res je, da bi se lažje oblike KK dale relativno lahko ozdraviti z ustreznimi zdravili. Toda — kako dobiti v roke za KK bolnega gamsa. In drugič, če po ozdravljenju ostane še naprej nosilec kužnih kali, ne bi smel potem več v lovišče. Ostane nam torej samo odstrel. Ta pa mora biti radikalen in hiter. Čimprej očistimo lovišče bolnih gamsov, tem prej ne bo več izvora za nove okužbe. S kozo vred, ki je bolna za KK, je obvezno treba odstreliti tudi mladiča — in obratno. Odstrel pa je treba vršiti individualno, ali bolje, narobe bi bilo prirejati pogone, ker bi tako bolni gamsi, ki še vidijo, bolezen prenesli naprej. Odstreljenemu gamsu je treba odrezati glavo, ki jo lovska organizacija pošlje na pregled našemu inštitutu. Če to ni mogoče, jo je treba zakopati na kraju samem (roglje odžagati in skuhati), nikakor pa je ne nositi izven okuženega območja, ker se s tem ob nepravilnem ravnanju bolezen lahko prenese v druge gamsje revirje. Imeti je treba pred očmi tudi možnost — kot menijo nekateri strokovnjaki — prenosa KK na domače živali. Na vsak način si je treba po opravljenem delu roke dobro oprati, po možnosti z milom ali kakim razkužilom. Meso za KK bolnega gamsa je užitno.

Tako smo torej letos dočakali tudi to gamsjo bolezen. Že spomladi smo opazali med gamsi več poginov (za pljučnico) kot druga leta. Delim mnenje drugih strokovnjakov oz. znanstvenikov s področja lovstva, da pojavi številnejših poginov in novih bolezní govore za to, da je stalež divjadi previsok. To naj imajo lovske organizacije pred očmi. V gamsjih revirjih je treba poudariti opazovanje tropov in v sumljivih primerih takoj ukrepati.

Takoj ko je naš inštitut ugotovil, da gre za kužno slepoto pri gamsih, so lovci ogroženega območja začeli z organiziranim opazovanjem in izločanjem bolnih gamsov. Prvotno mišljenje, da je treba iskati obolele živali nizko, se je pokazalo za netočno. Z upanjem vidljivosti gredo oboleli gamsi v višino. V začetku bolezní take živali prepoznamo po prej opisanih znakih na očeh, dokaj kmalu pa po previdni hoji, po nenavadno visokem dviganju nog in počasnem spuščanju. Pogosto dvigajo glavo visoko k nebu, ker z upadanjem vidljivosti iščejo svetlobo. Ne upajo si več navzdol, zato vedno težijo navzgor na same grebene. Tako se zaplezajo oz. zaskočijo v strminah in policah. Pri zalezovanju obolelih primerkov je več živali strmoglavilo in se pobilo. Nekaj jih je bilo najdenih že ubitih pod stenami. Oboleli gamsi so bili najdeni predvsem v večjih tropih.

Če pa se tropu približa človek, razumljivo, trop odskoči, bolni gamsi pa mu ne morejo slediti zaradi zmanjšane vida. Ti potem silijo navzgor. Pri tem si razbijajo prednja kolena, gobec in si ogulijo prsi. Če jih človek ne odbije od tropa, mu kljub temu sledijo s sluhom in vohom.

Močno obolele živali slabo menjajo dlako, tako da so bili nekateri gamsi še konec julija delno v zimski dlaki. Dlaka se jih tudi slabo drži.

Telesna kondicija takih gamsov pa je različna. Po dosedanjih ugotovitvah je to odvisno od tega, kje se žival nahaja v času, ko zgubi vid. Če je na dobrem pasišču, in ni od tod pregnana ali odvedena z drugim tropom, je debela, kot bi bila zdrava. Če pa se zaskoči v steni ali polici, zaradi lakote popolnoma shujša in tudi pogine. Nekaj takih primerov je bilo najdenih. Celoten trop, ki ima v svoji sredini obolele živali, ni normalno živahen, kar je moč opaziti na več sto metrov.

Od odstreljenih bolnih gamsov je dve tretjini vodečih koza med petim in desetim letom. Razumljivo, saj so mlečne koze manj odporne proti boleznim. Samo tretjina odpade na kozličce in mlajše kozle. Odrasli kozli se v poletnem času zadržujejo posamič in še to največ v gozdu. Tako so manj v nevarnosti zaradi okužbe, pa tudi bolj odporni, ker so v dobri kondiciji.

Najdene so bile zdrave koze, ki so vodile dva do tri, v enem primeru celo štiri letošnje kozličce. Verjetno, da so njihove vodnice poginile oziroma so se pobile ali zaskočile v stenah. Bilo pa je tudi narobe, da so našli obolele kozličce, koza pa je bila zdrava. Iz preventivnih razlogov pa so oboje odstrelili.

Pri izločanju obolelih gamsov je bilo več dramatičnih prizorov, pri katerih so prišle solze v oči lovcem, ki so to izvajali.

Po dosedanjih ugotovitvah je okuženo področje v trikotniku med Mangartom, Jalovcem in Svinjakom. Žarišče pa je v predelu: planina Bala, Sončni vrh, dolina Bavščice, grebeni Pelca-Skutniki, dolina Loške Koritnice do meje z Italijo in nazaj po grebenih Jalovca do Špičke. Izven teh terenov do sedaj te bolezni še niso ugotovili. Bolj konkretno stanje in rezultati bodo znani pozno jeseni, o čemer bo »LOVEC« poročal.

Sedanjo kužno gamsjo slepoto smo odkrili takoj, ko se je pojavila, in upamo, da bo ostala omejena. To zgolj zahvaljujoč temu, ker so nam lovske organizacije takoj poslale sumljive primerke na pregled, da smo lahko hitro postavili diagnozo in da so lovske organizacije tako lahko hitro ukrepale.

Foto Vl. Pleničar

Triglav

Tri četrstoletja planinske organizacije

*Rad vedel bi, ti črni gams,
če hodil dolgo bom še k tebi v vas,
poslušat trubadurja glas?
Planine, naj ne stre me*

lovska strast!

Petinsedemdeset let poteka letos, odkar so Piparji leta 1893 ustanovili Slovensko planinsko društvo. To je lep jubilej Planinske zveze Slovenije, na katerega so lahko ponosni in se ga vesele vsi člani — planinci. In ne samo planinci, z njimi se vesele tudi njihovi prijatelji. Slovenski lovci jim iskreno čestitamo z željo, da bi ljubezen do gora še nadalje skupaj pospeševali in iskali v svojem delu vedno novih oblik, ustreznih našemu času in mišljenju. Planinci in lovci smo našli skupni jezik pri zaščiti našega živalstva in rastlinstva, saj čutimo oboji isto ljubezen do narave, predvsem pa do naših gora. Porok za naše skupno delo naj bi bila Gorska straža, katere članica je tudi Lovska zveza Slovenije s 13 500 člani. Družijo nas isti interesi in tovarišstvo, h kateremu nas najbolje navaja prav življenje v naravi. Najlepše je v planinah, kjer človeške strasti zamro, tu človek postane res človek, vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu.

*Planina, ti si zaklad!
Vselej, kadar te vidim,
mi vdihneš novih nad
za pot po dolini.*

Vladimir Pleničar

Za prvenstvo Lovske zveze Slovenije leta 1968

Lepa sončna nedelja, 14. julij 1968. Nad streliščem v Tomačevem plapola slovenska zastava. Ob osmih zjutraj že odmevajo strelji. Semkaj so prispeli lovci iz raznih krajev, da se pomerijo v streljanju za republiško prvenstvo. Od osemnajstih lovskih zvez v Sloveniji jih je enajst poslalo vsaka svojo ekipo. Tu so strelci iz Gornje Radgone, Novega mesta, Krškega, Ptuja, Ljubljane, Celja, Murske Sobote, Postojne, Maribora, Kranja in Idrije. V vsaki ekipi po pet strelcev, rezultati najboljših štirih pa se upoštevajo! Vsak strelja v dveh serijah na 25 golobov, skupaj na 50, in desetkrat z malokalibrsko puško na tarčo srnjaka, na 35 m, prosto stoje, brez optičnih merilnih pripomočkov. Idrijska ekipa strelja samo na »srnjaka«. Gre za ekipno prvenstvo in prvenstvo posameznikov. Katera ekipa in posameznik bosta najboljša na golobe, katera ekipa in posameznik najboljša na srnjaka in katera ekipa in posameznik najboljša da oboje skupaj?

Streliška komisija LZS je želela, da bi bilo letošnje prvenstvo na Štajerskem, ker se je težišče lovskega strelskega športa preneslo na Štajersko. Mariborska lovska zveza se je prva potegovala za izvedbo republiškega prvenstva, a ji do tekmovanja ni uspelo zgraditi svojega novega strelišča. Tudi ptujška zveza je mislila na republiško tekmovanje v Ptujju. Vendar je postavila visoke pogoje; samo izvedba — ne upoštevane municije in golobov — bi prišla 0,80 din na vsakega vrženega goloba. Streliška komisija LZS

Jože Zadnikar prvi

Rudi Rakuša drugi

se s tem ni strinjala in je ponudila za režijo toliko kot lani. Ker Lovska zveza Ptuj dvanajst dni pred določenim datumom za tekmovanje ni odgovorila, je komisija za strelstvo LZS morala razpisati tekmovanje zopet v Ljubljani. Tehnično izvedbo je prevzela Strelska družina Olimpia — za nižjo ceno kot lani.

Na strelski stezi se pomikajo z mesta na mesto skupine po šest strelcev. To niso ekipe posameznih lovskih zvez, pač pa skupine, ki so jih prejšnji dan izžrebali. Strelci iz vseh nastopajočih ekip so torej pomešani, tako da se nobena ekipa in ne posameznik ne bi mogla pritožiti, da je kdo streljal ob neenakih pogojih. Tako je pravilo, takšen red velja pri vsakem takem strelskem tekmovanju! Ekip sedaj pravzaprav ni, obstajajo le na papirju, na tabli, kamor k vsaki pišejo zadetke. Vsak lovec strelja z enega mesta enkrat. Pet jih strelja pred njim. To je čas za kratek odmor. Komaj se prestopi korak, dva na novo mesto, je že zopet vrsta na njem. Kot na tekočem traku. Strelec se mora zopet zbrati, ocredotočiti in s puško ob rami počakati na goloba, ki na strelčevo povelje »pul« ali »hop« zleti pred njim iz rova. Pred vsakim strelcem v rovu so trije metalni stroji, na katere uren mladinec poklada okrogle ploščice, nekoč iz gline, sedaj iz umetne snovi — umetne golobe. Kateri stroj, prvi ali drugi ali tretji, bo vrgel goloba, nizko, visoko, levo ali desno, o tem »odloči« v kabini za strelci električni avtomat; na stikalo pa pritiska simpatična tovarišica.

Opazujem strelce. Med njimi so novi obrazi, toda veliko je tudi starih znancev. Vsi člani ptujske ekipe so z novimi specialnimi belgijskimi bokaricami FN. V odlični formi so Ljubljčanani. Zdi se, kot da jih podžiga zmaga pred tednom dni v Kragujevcu. Na dan srbske vstaje, 7. julija, so Zadnikar, Dimić, Jež in Černić kot ekipa premagali v tem mestu sedem ekip in tudi kot posamezniki zasedli prva mesta. Bogdan Jež je prvi dan tekmovanja s 47 sestreljenimi golobi od 50 osvojil prvo nagrado — puško risanico, izdelek »Crvene zastave«, Jože Zadnikar kot drugi dvogled in Peter Dimić kot tretji lovski nož. Drugi dan tekmovanja, ko se je pomerilo 24 najboljših strelcev od prejšnjega dne, sta Bogdan Jež in Jože Zadnikar sestrelila vse golobe, vsak po 25. Zato sta se morala spoprijeti še med seboj. In Jože Zadnikar je dokazal, da ni bil zastonj že parkrat državni prvak. Kot prvemu je pripadla nagrada — puška dvocevka, izdelek »Crvene zastave«, s katero je tudi osvojil ta rekord. Drugi dan tekmovanja v Kragujevcu so namreč vsi strelci tekmovali s puškami »Zastava«. Zavodi »Crvena zastava« iz Kragujevca so tako preiskusili nov model svoje dvocevke.

In glej, tudi danes je Jože v formi. Na vsakega goloba strelja le enkrat in skoraj vsak je zadet v polno, da se razleti dobesedno v prah. Če sem prav videl, je od petdesetih le na dva streljal po dvakrat, kar ima sicer vsak strellec pravico. Mladi, simpatični Rudi Rakuša iz Ptuja je up in

Strelja najstarejši, Alfonz Gregorčič

Vse foto Fr. Cvenkel

nada ptujske ekipe. Lani v Novem Sadu je z lahkoto osvojil državno prvenstvo. Letos mu ne gre tako gladko. Toda še vedno je Zadnikarju tik za petami. Malce nervozen je postal, ko mu puška v začetku ni užgala. Skoraj nič slabši od njega ni njegov oče Franc. Pod njunimi streli samo nekaj golobov celih pade onstran strelišča v Savo. Čudil sem se še mnogim drugim strelcem in njihovemu refleksu. Dva sta celo streljala s puško ob levi rami. Ali sta bila slepa na desno oko ali pa tako levična! Da sta se priborila v ekipo svoje področne zveze, je bilo treba dosti volje, vztrajnosti in vaje. Najstarejši med nastopajočimi je član novomeške ekipe, Alfonz Gregorčič iz Mirne, star 62 let. Med bokaricami se je odražala njegova navadna dvocevka. Toda z njo je klatil golobe bolje kot marsikak mlajši tekmovalec. Vsekakor predvsem takim odličnim strelcem vse priznanje!

Najboljše ekipe:

— na umetne golobe

1. Zveza lovskih družin Ljubljana, 183 sestreljenih golobov od 200 možnih;
2. Zveza lovskih družin Ptuj, 178 sestreljenih golobov od 200 možnih;
3. Lovska zveza Maribor, 155 sestreljenih golobov od 200 možnih.

— na tarčo srnjaka

1. ZLD Ljubljana 338 krogov od 400 možnih
2. LZ Kranj 319 krogov od 400 možnih
3. LZ Celje 290 krogov od 400 možnih

— v kombinaciji, s kroglo in šibrami

1. ZLD Ljubljana 352 točk
2. ZLD Ptuj 318,5 točk
3. LZ Maribor 288 točk

Najboljši posamezniki:

— na umetne golobe

1. Zadnikar Jože, ZLD Ljubljana, 50 sestreljenih golobov od 50 možnih;
2. Rakuša Rudi, ZLD Ptuj, 48 sestreljenih golobov od 50 možnih;
3. Jež Bogdan, ZLD Ljubljana, 46 sestreljenih golobov od 50 možnih.

— na tarčo srnjaka

1. Dimić Peter, ZLD Ljubljana, 91 krogov od 100 možnih;
2. Černić Sergej, ZLD Ljubljana, 90 krogov od 100 možnih;
3. Bulc Janez, LZ Novo mesto, 86 krogov od 100 možnih.

— v kombinaciji, s kroglo in šibrami

1. Černić Sergej, ZLD Ljubljana 89 točk
2. Dimić Peter, ZLD Ljubljana 88,5 točk
3. Zadnikar Jože, ZLD Ljubljana 88 točk

S komisijo za sojenje oziroma ocenjevanje na tem prvenstvu so sodelovali to pot prvič tudi sodniški pripravniki za sojenje strelskih tekmo- vanj te vrste. Strelska komisija LZS je namreč organizirala poseben dvodnevni seminar z izpiti, ki ga je vodila posebna komisija Strelske zveze Slovenije pod vodstvom Franca Titana. Prvi dan teoretično, drugi dan praktično. Od 19 kan- didatov jih je izpit opravilo 18. Ta seminar ozi- roma izpiti bodo gotovo prispevali, da bo kriterij sojenja v Sloveniji poslej enotnejši.

Na robu strelišča za umetne golobe so postavili ad hoc strelišče za streljanje na »srnjaka«. Vrstili so se strelec za strelcem in si nabirali kroge. Vsak je streljal na svojega »srnjaka«, toda nihče ni bil kos najboljšemu, Petru Dimicu iz Ljub- ljane.

Pozno popoldne so utihnile puške. Rezultati so bili hitro izračunani. Predsednik strelske komi- sije LZS Janez Bulc je po kratkem govoru raz- delil pokale, plakete in diplome. Največ so jih odnesli strelci ljubljanske ekipe. Tudi pokal predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije je do- bila ekipa Zveze lovskih družin Ljubljana, kot prvak v kombiniranem lovskem streljanju. Strelci so si tovariško segli v roke, avtomobili so zabrneli. Tudi maloštevilni gledalci so se razšli. Žal je bilo tudi to pot med njimi lovcev — zelo malo. Pa drugič več, ne bo vam žal, navdušili se boste!

Francè Cvenkel

Vodeče srne ne!

Ančka Salmič

*Srna, béži z jase zelene,
tu se ne pasi tako brez skrbi!
Ne čutiš lovca, ki v grmu preži?
Čaka in s puško meri, da te ustrelí.*

*Srce brezskrbno ti hoče predreti,
da bi se mrtva zvrnila po jasi,
vroča ti kri bi iztekla počasi,
tiho zaprla bi lepe oči.*

*Beži, le beži, z jase zelene,
reši si, reši življenje mlado!
Če obležala bi mrtva na jasi,
mladi srnjaček bi tožil bridko.*

Zapiski iz lovske kočé

VI.

Pozno poletje

Janko Perat

*Čuj, raz drevo padel je list
na siva tla.
Zrak je hladen, mrzel in čist —
nad njim tišina neba.*

S. Kosovel »Čuj, raz drevo«

Bilo je vse tako ubijajoče in naporno, kot je živ- ljenje danes sploh. Sprehajal sem se po zavodo- vem vrtu, da bi se vsaj malo oddahnil, umiril. Nisem hotel in ne maral več misliti — v mojih možganih so bile samo še tožbe, stokanje in proš- nje mojih ljudi, prošnje, ki jih ne morem izpolni- ti, ki jih nihče nikoli ne bi mogel več izpolniti, kajti življenje se na svoji poti ne vrača.

Človek je edino bitje ki je nezadovoljno, katere- mu njegov lastni obstoj predstavlja problem, ki ga mora rešiti sam in mu ne more ubežati.

Utrujen sem bil. Sedel sem na klopi pod lipami v parku, v drobcu izgubljenega časa, ki sem ga ukradel.

Med listje dreves nad mano je veter prinesel ne- mir. Zašelestelo je in orumenel list je zaplesal v zraku kot metulj in pristal na belini mojega plašča.

Veter je potegnil z gora s prvim svežim dihom jeseni in zašepetal lovcu v srce vabilo, pozdrav z gora, daljnih in odmaknjenih v sivem čadu, pozabljenih sredi človekovih tegob in hrepenenj. Ne smem misliti samo na delo, ki nikoli ne more biti končano. Na nekaj drugega morajo preiti moje misli. Pozabiti moram na boleče, ostre ro- bove našega bivanja, vsaj za dan, za en sam dan.

Misliti hočem na Goro in na kočo, ki zdaj najbrž sameva. Poletja ni več, prava jesen tudi še ni prišla. Pod kočo pa poje jereb in v gozdu cvetijo ciklame.

Jutri in pojutrišnjem me bodo lahko pogrešali. Naslednje jutro me je našlo že v gozdu, pod lovsko kočo, skupaj s soncem. Sedel sem blizu bistrega studenčka, ki je glasno žuborel iz skale in se polagoma izgubljal med kamenjem. In vse mi je postalo tako enostavno. Življenje je res komplicirano, ampak mi sami smo najbrž tisti, ki si ga delamo takega. Tukaj vsepovsod pa diha omanen mir in rdeče ciklame dehtijo.

Globoko v dolini se vleče megla kot počasna simfonija in boža me pršeca svetloba pod zelenim baldahinom. Skozi veje zrem v visoka ostenja. Rdeči cvetovi in sive skale. Globlje v gozdu, med starimi bukvami se je oglasila črna žolna. V zraku jadrajo kanje in se kličejo med seboj. Kdo ve, če njihovi klici ne bodo preplašili rjavo grahstega petelinčka? Bomo videli, poskusiti je treba. Pripravil sem piščalko in negotovo zapiskal, kot bi zapiskal jereb, ki se ne čuti dovolj varnega. »Ciji, ci-ci-cij.«

Oglasile so se mi samo sinice. Kmalu so se nabrale okrog po vejah, me zvedavo gledale in klicale s tenkim glasom, kot moja piščal.

Zopet sem poskusil in nato še nekajkrat zapored. Nič. Ali se jerebi bojijo kanj ali pa ni nobenega v bližini? Ampak kraj je kot nalašč za jereba. Skoraj neverjetno, da se nobeden ne bi tu zadrževal, saj so tod naokrog maline, rdeči bezeg in nedaleč stran se šibijo veje jereblike, prepolne sadeža. Pogrnjena miza za jerebe!

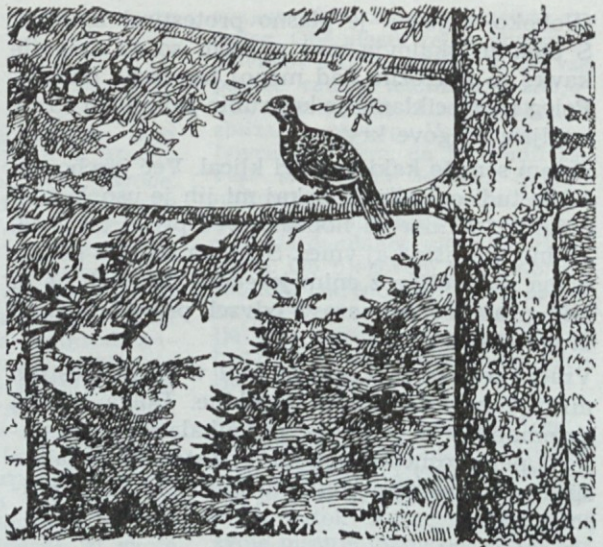
Še nekaj časa sem počakal in se predal mislim. Vprašal sem se, zakaj smo navadno nekoliko melanholični, kadar smo sami z naravo. Zakaj je v lepoti vedno zmes žalosti? Samota te sili, da grebeš vase. Kdo ve, če je to dobro? Najbrž ne. Saj imamo že itak preveč opravka sami s seboj in z drugimi, kadar smo v mestu. Samota je zdravilo, če si jo sam izbereš, da se spočiješ, se znebiš vsakodnevne navlake, ki ti jo vsiljuje življenje, da dobiš ponoven stik z zemljo, z naravo in njenimi zakonitostmi. Ampak samoto je treba izpolniti z dejavnostjo.

Zopet sem se predal opazovanju. Lovec, ki je v meni za kratek čas zadremal, se je prebudil. Poskusil sem zopet zapiskati. A se mi je zazdelo, da so više gori v rebri, kjer se že začenja ruševje, završale peruti. Nekaj trenutkov sem negibno prisluškoval, a zopet nič. Zato sem spet zapiskal:

»Cij-ci-cic-cii-ciji.«

Kanje so nekam odletele, ni jih bilo več. Še enkrat sem zapiskal in tedaj je završalo v malinovju.

To pot je bila vsaka pomota izključena. Jereb. Še enkrat sem zapiskal in jereb se je brez odgovora dvignil ter pristal za mojim hrbtom, morda

samo nekaj metrov od mene. Ostal sem negiben ko kip in poslušal. Jereb je nekaj časa miroval, potem je začel stopicati in se tiho oglašati »ci, ci-ci«. To ni bila borbena pesem, pač pa tiha jeza, ker ni prav vedel, kje je tekmeč.

Razmišljal sem, kaj in kako bi bilo v tem primeru najbolje, ko se izpred mene iz leščevja, ki ga je že rahlo pozlatila jesen, oglašila lepa in kristalno čista kitica: »Ciju-ci-cic-ci-ciju.«

Jereb, ki je bil za mojim hrbtom, se je z ropotom dvignil in se kot krogla pognal v leščevje. Nekaj časa je bilo vse tiho, potem pa slišim, kako sta se spopadla. Toda boj je bil kratek; kmalu se je eden umaknil niže v gozd. Zopet vse tiho, zato sem se oglašil jaz s svojo piščalko. Jereb mi je takoj odgovoril, starejši petelinček, ker je imel oster in nenavadno čist glasek, zaključno noto pa ostro zategnjeno. Samo še enkrat sem mu odgovoril in že je bil v zraku. Pristal je za malinovjem, v dosegu strela, vendar ga nisem videl, ker ga je zakrila gosta podrast. Nekaj časa sva oba molčala in oprezala. Ker se jereb le ni premaknil niti oglašil, sem zopet zapiskal. V malinovju se je nekaj premaknilo. Pozorno sem opazoval grmiček. Potem sem bolj slutil kot videl, da se je zamajalo malinovo stebelce čisto ob robu. Ali ni nekaj črnega tam, česar poprej nisem opazil? Prav počasi sem dvignil puško k licu in pogledal skozi strelni daljnogled.

Tisti dan sem bil prvič na jerebe z daljnogledom na puški. Nekaj mesecev poprej sem kupil novo, kombinirano puško bokarico, in skozi daljnogled sem opazil jerebovo glavico s črnim podbradkom, medtem ko je bil on sam zakrit v podrast. S tihim zadovoljstvom sem ugotovil, kako koristna je ta naprava na puški tudi za lov na jerebe.

Jereb pa me je najbrž opazil, kajti glavico je začel polagoma umikati. Tudi on je to delal počasi, skoraj neopazno, kot sem jaz malo prej dvigal puško. Toda imel sem ga že na muhi. Za umik je bilo prepozno.

Globoko v gozdu je glasno protestiral krekovt. S sten in skalovja nad gozdom so se dvignile kavke in zakrožile nad menoj ter rezko čivkale. Poleg rdeče ciklame je kot rubin zablestela rdeča kapljica njegove krvi.

Potem sem še kaki dve uri klical. Več jerebov se mi je tudi oglasilo in nekaj mi jih je uspelo tudi dvigniti, vendar ni nobeden več prišel na strel. Vedno je prišlo kaj vmes. Sicer pa sem bil popolnoma zadovoljen z enim jerebom. Saj tudi ne bi bilo prav, če bi naravi odvzel preveč takšnih dragocenosti.

Vračal sem se. Ko sem zavozil v vrvež mestnih ulic, je bilo že pozno popoldne. Dolga kolona avtomobilov se je počasi premikala in se prepuščala neizprososti semaforov. Zato sem še lahko slišal pri mestnem stadionu huronski krik iz tisočih grl:

»Gool! Gool!«

Spomnil sem se, da igrata prvenstveno tekmo nogometna kluba »Olymp« in »Republic«.

Semafori so zopet prižgali zeleno luč. Pritisnil sem na plin in za mano je ostajalo rjojenje nekega sveta, ki nikoli ne bo moj svet.

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Ujede najbolj ogrožene

Od 15. do 19. maja 1968 je bil ob Blatnem jezeru na Madžarskem deveti sestanek evropskih sekcij za varstvo ptic. Sestanku te vrste so prvič prisostvovali tudi delegati iz Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije. Sestanek je bil dobro organiziran in z zanimivim dnevnim redom. V vseh referatih je bilo jasno ugotovljeno, da so ptice v Evropi zelo ogrožene in da je njihov nadaljnji obstanek v veliki meri odvisen od človeka.

Na dnevnem redu je bilo 16 referatov z več konferenci, v katerih je bila zajeta široka problematika, ki se postavlja pred zavode, ustanove in organizacije, katerih dolžnost je skrb za ptice njihove dežele. Ob selitvah pa je obstanek ptic vprašanje mednarodnega značaja in prehaja ne samo čez meje posameznih dežel, temveč tudi kontinentov.

Med temi na tem zborovanju so bile najzanimivejše: delo mednarodne komisije za zaščito ptic, pesticidi in škoda, ki jo ti povzročajo živalstvu in posebej pticam, problem uvoza in izvoza živih ptic, uničevanje njihovega življenjskega

prostora in skrb za njihov življenjski prostor, osnovanje evropskih rezervatov in drugo.

Med zelo zanimivimi razpravami je bila: hitro upadanje števila ujed v mnogih predelih Evrope. Med ogrožene vrste spadajo v prvi vrsti orli, sokoli, kanje in še posebej sove. Za ta problem se zanimajo mnogi evropski znanstveniki, vendar vsi vzroki hitrega izumiranja ptic ujed še niso znani. Ugotovljeno pa je bilo, da so temu v prvi vrsti vzrok pesticidi, ki neposredno ali posredno vplivajo na izumiranje oziroma neplodnost posameznih vrst ujed. Pesticidom takoj sledi negativen vpliv in delovanje človeka samega. In to čisto pod firmo prijatelja narave! Sledi odstrel in lovljenje ptic. Na vsak način je v tem primeru odgovorni krivec v prvi vrsti lovec, ki — misleč da opravlja koristno delo — ujede strelja in lovi. Veliko ujed uniči tudi sokolarjenje. Po oceni nemških ornitologov imajo samo na Bavarskem letos sokolarji po kletkah okoli 1000 raznih ujed. Sestanek na Blatnem jezeru, v neposredni bližini Malega Blatnega jezera, je dal vrsto dobrih rezultatov, ki pa bi jih bilo treba seveda izvajati tudi v praksi. Deseti redni tak sestanek bo leta 1970 v Haagu.

Po Lov. nov. št. 14-1968

—elf—

O lovstvu v Sovjetski zvezi

V ZSSR je več kot 2 milijona lovcev, kar za tako veliko deželo ni mnogo; na tisoč prebivalcev je 9 do 10 lovcev. Sovjetski lovci so organizirani v lovska društva, katerih mreža pokriva vso to veliko deželo. Član lovskega društva je lahko vsak državljan, starejši od 18 let. Imajo pa tudi lovske sekcije za mladino od 16 do 18 let. Član lovskega društva mora opraviti lovski izpit. Poznati mora lovsko orožje, znati z njim ravnati, poznati mora pravila o lovskem vedenju ter tudi najvažnejše vrste divjadi, lovske predpise itd.

V evropskem delu Sovjetske zveze se lovna sezona začne s 15. avgustom in se konča 15. januarja. Lov na zajce se prične 15. oktobra, medtem ko se lov na lisice, veverice, kune in drugo začne šele 1. novembra. Za lov na medvede, lose, srnjad in še nekatere druge vrste divjadi je potrebno dovoljenje lovske inšpekcije. Beli medved in sibirski tiger kot tudi večina ptic so zaščiteni. Lov na volkove je dovoljen preko vsega leta brez kakršnihkoli omejitev.

Največ lovcev je v Moskvi — 72 000. Ti imajo na razpolago 3 milijone ha lovišč, ki so porazdeljeni v več revirjev. Za enodnevni lov se plača pol rublja. Pri tem je na razpolago soba v lovskem domu. Moskovska lovišča čuva 30 lovskih čuvajev. Deset odstotkov površine lovišč je pod zaščito vse leto. Posamezni lovni revirji se morajo finančno sami vzdrževati.

Po Lov. nov. št. 14-1968

—elf—

Lovski oprtnik

Na »Lovca« ob jubileju niso pozabili

Marca letos je glasilo Lovske zveze Slovenije s svojo dvanajsto številko zaključilo svoj 50. letnik. Polstoletnica slovenske lovske revije je našla odmev v raznih listih, revijah in radiu. Spomnili pa so se je tudi drugi.

Ljubljanski radio je bil prvi, ki je 2. aprila 1967 — dan po izidu prve številke v jubilejnim letu — sporočil javnosti, da glasilo slovenskih lovcev začelja svoj 50. letnik. Razen krajše zgodovine Slovenskega lovskega društva in njegovega glasila je objavil tudi naslove in avtorje člankov v izišli številki.

Drugič je Radio Ljubljana poročal o Lovcu 1. januarja 1968, ko je izšla novoletna številka z jubilejno barvno prilogo.

Glavni slovenski dnevnik »Delo« se je spomnil Lovca dvakrat, ob prvi in zadnji številki jubilejnega letnika. Prvič 18. aprila 1967. Prinesel je članek pod naslovom »Pol stoletja Lovca«. V njem je orisana zgodovina lovske organizacije in njenega glasila. Uredništvo »Dela« zaključuje članek z besedami: — Ob pomembnem jubileju želimo, da bi Lovca še nadalje opravljal svoje poslanstvo in povezoval slovenske lovce. — Drugič, 30. 3. 1968, v sobotni prilogi »Za konec tedna«. Pod naslovom »Zlati jubilej Lovca« med drugim stoji: — Konec marca bo tudi konec lov. leta 1967/68, v katerem je glasilo slovenskih lovcev praznovalo svoj zlati jubilej. Za ta praznik slovenskih lovcev objavljamo črtico Janka Perata iz »Zapiskov iz lovske kočee«, ki bodo izhajali skozi vse leto prihodnjega, 51. letnika Lovca. — Skupno s črtico Oče je objavljena tudi M. Mikčeva fotografija pojočega divjega petelina. Planinski vestnik, št. 7 (julij) 1967, je objavil sliko prve številke Lovca, zraven pa krajši članek s podatki o izhajanju lovskega lista in njegovih urednikih. Zadnji odstavek se glasi: — Glasilo slovenskega lovstva, s katerim se planinstvo na svojih potih in v svoji dejavnosti srečuje, želimo vselej mnogo dobrih sotrudnikov, ki bodo tako kot doslej z živo besedo spremljali dejavnost lovske organizacije, jo s tem obenem usmerjali in ji dajali mikavno kulturno fiziognomijo. — Ribič, št. 10 (oktober) 1967, je prispevek »Zlati jubilej Lovca tudi jubilej Ribiča«, s sliko prve številke Lovca, prinesel na prvi

strani kot uvodni članek. Med drugim stoji v njem: — Mnogo lovcev je tudi ribičev in narobe. Ni torej čudno, da je slovenske lovce in ribiče vrsto let družilo tudi skupno glasilo. Prvi Lovec je obsegal 22 strani... Poseben prostor v listu je bil določen tudi ribištvu. Šest števil prvega letnika (leto 1910) nosi na platnicah napis »List za lov in ribištvo«, vse naslednje do leta 1930 pa »List za lov in ribarstvo«. V letih 1914 in od 1919 do 1922 je Lovca urejal dr. Janko Lokar, ki se je razen za lovsko terminologijo zelo zavzemal tudi za ribiško. Plod njegovega prizadevanja je bil »Lovsko-ribiški slovar«, ki ga je leta 1937 izdala Zveza lovskih društev v Dravski banovini. — Uradno glasilo — tudi ribičev — je Lovec postal leta 1924, ko je bilo ustanovljeno Ribarsko društvo v Ljubljani. Vsi letniki Lovca od 1924 do 1929 imajo na prvi notranji strani podnaslov »Glasilo Slovenskega lovskega in Slovenskega ribarskega društva, Kinološkega saveza in Kluba akvaristov v Ljubljani«. — Z letom 1931 se lovci in ribiči ločijo in Lovec dobi samo podnaslov »List za lov in kinologijo«. — V letih 1931 do 1947 so bili ribiči brez glasila. Leta 1948 se lovci in ribiči zopet znajdejo pod skupno streho in Lovec spet dobi podnaslov »List za kinologijo in ribarstvo«. V drugi polovici lista se nad ribiško rubriko prvič pojavi naslov »Ribiški vestnik, leto VIII« Lovstvo je urejal ing. Mirko Šušteršič, ribištvo pa dr. Janko Lokar. Toda tega leta je bil Lovec zadnjič skupno glasilo lovcev in ribičev; leta 1949 so ribiči pričeli izdajati svoje samostojno glasilo »Ribič«. — Lovec je bil torej 18 let tudi list za ribištvo oz. ribarstvo in od tega 8 let tudi uradno ribiško glasilo. V tem času je prinesel vrsto vzgojnih, poučnih in informativnih ribiških prispevkov ter na ta način opravil pomembno pionirsko delo v slovenskem ribištvu. Zato Lovcu ob njegovem zlatem jubileju iskrena zahvala in čestitka tudi slovenskih ribičev in še posebej »Ribiča«, lista Ribiške zveze Slovenije. — Proteus, časopis za poljudno prirodoznanstvo, št. 10 (marec) 1967/68, piše med drugim: — Jubilejno leto Proteusa (30. letnik) je jubilejno tudi za eno najstarejših slovenskih revij, za glasilo slovenskih lovcev, ki končuje že svoj 50. letnik. Prav je torej, da Proteus tovariško čestita svojemu zvestemu sopotniku, ki mu je po

svojem kulturnem poslanstvu soroden. Obe glasili želita ohranjati človekov stik z naravo, ki ga vse preveč rahlja tehnizacija življenja, in želita, da bi se človek spet zblizal z naravo. Velika zasluga Lovca je v tem, da je zbudil zavest slovenskih lovcev, dvignil njihovo strokovno znanje in dosegel, da je slovenska lovska organizacija dandanes znana širom po svetu. Ob njegovem pomembnem jubileju iskreno želimo, da bi naša ugledna lovska revija še nadalje tako uspešno napredovala in bogatila znanje lovcev in vseh ljubiteljev narave. —

Tedenska tribuna (TT) je čestitala Lovcu 20. marca 1968 v objavljenem intervjuju z urednikom Francetom Cvenkлом. Prinesla je tudi urednikovo sliko. Novinar Iztok Ausec je zaključil svoje pisanje takole: — Ko sva si s Francetom Cvenkлом stisnili roki v pozdrav, sem mu v imenu »TT« — sicer malce pozno — zaželel še mnogo števil priljubljene revije, z lovcem v gorah na zelenem ovitku. —

Lovački vjesnik, glasilo Lovske zveze Hrvatske, št. 12 (marec) 1967/68, je 50-letnici Lovca namenil več kot eno stran in objavil tudi dvojico slik Lovca. Med drugim piše: — Prva številka Lovca je izšla meseca januarja pred 58 leti. V spomin na to je letošnja januarska številka izšla s posebno jubilejno prilogo na umetniškem papirju s slikami naše divjadi v barvah. Tako je slovenski »Lovec« prvi jugoslovanski lovski list, ki je prinesel tudi barvne fotografije. Ob tem pomembnem jubileju pristrčno čestitamo in želimo, da Lovec še nadalje opravlja svoje važno poslanstvo. —

Lovačke novine, časopis za lovska vprašanja, ki izhajajo dvakrat mesečno v Novem Sadu in jih prejemajo vsi lovci Vojvodine, Srbije, B: H in Črne gore, so poročale in čestitale ob 50-letnici naše revije 15. marca 1968 pod naslovom »Zlatani jubilej slovenačkog Lovca«. Objavile so tudi sliko Lovca iz leta 1938, z orlom na platnicah.

Lovcu pa so čestitali ob jubileju tudi številna društva, organizacije in posamezniki, med njimi še posebno lovske družine. LD Ribnica, ki je poslala čestitke in pozdrave z občnega zbora, je svoje pismo zaključila: — V prepričanju, da se našim čestitkam in željam pridružujejo vsi slovenski lovci, želimo še posebej naglasiti vsestransko kvalitetne strokovne pridobitve Lovca, ki naj še nadalje ostane naš vodilni učbenik, po katerem vsi tako radi segamo.

Redki gostje v Tolminu

Komatar. Ko sem v nedeljo 7. 4. 1968 proti večeru prišel domov v Tolmin, me je sin opozoril na nenavadnega kosa, ki je na pravkar prekopanem vrtu vlekkel iz zemlje mastne deževnike. Ko sva si ga z daljnogledom bolje ogledala, sva ugotovila, da je komatar (planinski kos). Njegova značilna bela lisa na podvratju in prsih ni o tem dopuščala nobenega dvoma. Čez čas je zletel na bližnjo hruško in se tam nekaj časa značilno oglašal.

Kako in zakaj je komatar zašel v naselje, je vprašanje. Najbližji predel pri Tolminu, kjer sem videl komatarja, je planina Razor (1300 m n. v.).

Sokol selec. 7. maja dopoldne je letel nizko nad tolminskimi hišami. Ta dan sem ga prvič videl v Tolminu. Zgubil se je nekje nad Ježo, nad vasjo Volče.

Plešec ali beloglavi jastreb je 8. maja priletel iz smeri Krna in odplaval mimo Tolmina proti vasi Ušnik. Tu je nekaj časa krožil, nato pa mi je zginil izpred oči za hribom Cvetje. Zadnjega plešca pred tem sem videl na Primorskem jeseni pred petimi leti, nad Vipavsko dolino ob robu Trnovskega gozda. Letel je iz smeri Sabetina proti Postojni.

Ing. Vitomir Mikuletič

Prvi jelen v lovišču loške lovške družine

V lovišču LD Loka pri Zidanem mostu ni stalne jelenjadi. Pri nas in v drugih zasavskih loviščih se pojavlja le kot prehodna divjad. Pod Velikim Kozjem so jeleni menda videli že okoli leta 1920. Oktobra lani smo spet opazili sledove dveh jelenov, ki sta se zadrževala okoli Čelovnika in Velikega Kozja. Dne 15. oktobra 1967 smo imeli skupni lov na Velikem Kozju. Po poti proti zbirališču sva s Fr. Molkom govorila o jelenjadi. Omenil mi je, da je najzanesljivejši strel v vrat ter mi ponudil kačjo slino za boljši pogled. Na zbirališču sem se z brakirji dogovoril, da grem z njimi, pa sem se postavil kakih 300 metrov prednje, kamor so radi vdrli ščetinarji. Kmalu zaslišim pasje bevskanje in tudi že lomastenje proti meni. Kar pridri iz gošče jelen. Na misel mi pride Molkov nasvet in pomerim v vrat. Ker po prvem strelu ni nič nakazal, ga popravim z drugim. Tedaj pa z njim pridri

drugi jelen, prehitil prvega in oba zgineta v gostem smrečju. Postalo mi je vroče ob misli, če sem zgrešil. Pa že zaslišim otepanje. Ko pohitim za njim, zagledam za drevjem jelena, ki pojem.a. Prevzet sem bil od veselja nad prvo mojo jelenjo trofejo, kakršne nisem pričakoval. Jelen je obležal na mestu, od koder smo ga morali z vrvmi potegniti na gozdno stezo. Pri prvi hiši smo ga iztrebili. Ugotovil sem, da sem ga z drugim strelom zadel v srce. Iztrebljen in brez glave je tehtal 123 kg. Trofeja lepega desetetraka mi krasi sobo in vedno me bo spominjala na nepozabni doživljaj.

Mavricij Jurkovšek

Po 54 urah se je vrnila

Lovec Jože Cizelj z Malega vrha v LD Globoko je s svojo psico Taro znan jamar. Tako je tudi 25. aprila 1963 našel ne daleč od doma živo lisičino. Ker je hčerko Tare, mlado Cito, vadil v jamarjenju, jo je napolil v rov, iz katerega se je dvakrat kar brž vrnila. Zato je spustil vanjo Taro, ki mu je zapored prinesla tri lisičke. Ko jo vnovič pošlje v rov, se psica ni vrnila. Lovec trdno prepričan, da se je psica zapletla v boj — saj tako ni prvič čakal na Taro, ki je v nekaj letih izgнала ali prinesla iz rova že 75 lisic in 7 jazbecev — je spustil v rov še mlado Cito. Pa tudi ta se ni vrnila. Čakal je mučne ure od devetih dopoldne do noči — zaman! Ves iz sebe in v solzah se je vrnil domov v prepričanju, da je zgubil obe dragi mu psički. Naslednje jutro je poklical na pomoč bližnje lovce, ki so na kraju ugotovili, da je vsako delo brezupno. Tedaj pa se je vrnila Cita in tako nekako potolažila gospodarja, da njena mati morebiti le še ni izgubljena. Po dolgih urah nemirnega in glodajočega pričakovanja se je prikazala še Tara, izmučena in sestradana, saj je bila kar 54 ur v podzemlju mogočnega hriba. Za Jožeta je bil to najsrečnejši dan v njegovem lovskem poklicu.

Anton Harapin

Kragulj rad prileti na jerebji klic

Mnogo vrst divjadi lovimo na klic. Ta način lova temelji na več naravnih pojavih. Oponašamo samce in pri tem vzbujamo pri njih jezo do tekmeča, če lahko

tako rečem, ali samico in izrabljamo nagon po ohranitvi vrste ali krik živali v smrtni stiski in privabimo lisico. Če pa kličemo jereba, rad prileti kragulj. To sem večkrat doživel, pa tudi drugim jerebarjem se je to že dogodilo.

Tako sem lani klical jerebe v Trnovskem gozdu blizu zaselka Zavrh, kjer so vedno jerebi. Vsako leto si tu pokličem jereba. Toda tod so bolj redki. Ko sem tako dvakrat spremenil mesto in spet zaklical, zagledam pod seboj med krošnjami senco, ki je letela proti meni. Nagosno pripravim malokalibrsko puško, toda namesto jereba prileti velik kragulj, najbrž samica, ki šele dva, tri metre pred mano opazi zmoto. Kakor je priletela, tako je spet sila spretno odletela. Drugič sem klical jerebe v Solovi dragi v mladem bukovem gozdu. Že po prvih klicih je priletel na štrlečo skalo kragulj, spet zelo blizu mene. Toda že v naslednjem trenutku je tudi odletel. Včasih, kadar priložnost nanese, lovim jerebe okrog Črnega vrha nad Idrijo. Tako sem se nekoč ustavil v Nadrtnu. Ko sem že nekajkrat zaklical, prileti šoja in sede na jelko blizu mene. Ker je šoja včasih lovcu neprijeten drug, sem čakal priložnost, da jo s kroglico spravim na tla. Toda že naslednji hip je nizko nad zemljo priletel kragulj in začel takoj loviti šoja. Neverjetno je bil ta lov v krošnji jelke razburljiv! Takšnih spretnosti sta zmožna samo ptiča, ki se poganjata drug za drugim! Vendar sva kragulj in jaz ostala brez plena, on brez šoje, jaz brez jereba. Pri tem je značilno, kako točno ugotovi kragulj mesto, od koder prihaja klic. Sicer to opažamo tudi pri lovu na klic na drago divjad. Lisica priteče kot po »vrvič«, mlad srnjak pride včasih tako, da skoraj butne ob lovca. Zato je lov na klic vedno zanimiv, saj je poln doživetij in presenečenj.

Ing. Vitomir Mikuletič

Z loškimi polharji

Notranjski gozdovi od Iga, Krma in Javornika pa vse do ponosnega Snežnika so znani po lesnem bogastvu in lepih jelovih in bukovih hlohkih. Ti gozdovi tudi nudijo človeku dovolj naravnih lepot in razvedrila, kadar se hoče otestiti vsakdanjih skrbi. To še posebno zato, ker so bogati z raznovrstno divjadjo, v jeseni pa ne zmanjka tolstih polhov, če bukve dobro obrodijo. Tako je bilo tudi leta 1952,

in tedaj so polharji v Loški dolini prišli na svoj račun. Lepega jesenskega popoldneva sem se odpravil z dvema starejšima polharjema na lov. S seboj smo vzeli tudi mladega sosedovega Janeza, ki je često moledoval za to. Oprtali smo si natlačene nahrbtnike in krenili na pot. Ura v zvoniku je bila tri, ko smo se po klancu vzpenjali proti Silovcu, delu gozda z imenom Pogača. Tam smo si najprej izbrali prostor za kurjenje in pripravili tudi velik kup suhljadi. Ko smo se pokrepčali s požirkom žganja in dobili zadnje napotke starejšega polharja, smo krenili vsak v svojo smer. Moj pomočnik pri nastavljanju je bil desetletni Janezek, ki je bil zelo vnet. Za vsako past, ki ji pravimo »škrinjica«, je pripravil 3 do 4 metre dolgo palico, na katero se natakne škrinjica, da se lahko obesi na vejo k debelu košate bukve ali smreke. Dobro nam je šlo izpod rok in ob sedmih, pod mrak, sva se vrnila k ognju. Na nebu so bile še zvezde in iskre iz plamenov so švigale v veje bukve ter se poigravale z njenimi listi. Zaslišali smo prvo godrnjanje polhov, ki so prihajali iz dupel in zemeljskih lukenj, kjer imajo svoja bivališča. Kmalu se je njihovo godrnjanje spremenilo v pravo nočno pesem: »Kh, kh... kh.« Ob ognju nam je stekel prijeten pogovor. Največ seveda je vedel povedati najstarejši polhar. Pozorno smo ga poslušali in počutili smo se nekako srečne. Med drugim je povedal znano dogodivščino, kako se je medved s hriba Devina na volaku — dvokolesnem vozičku, ko je nanj skočil s hruške, pripeljal v vas Dane. V gozdu se je jela oglašati sova z grozljivim »hu... u-u-u« in v hipu je utihnil vrišč polhov, ki vedo, kaj zanje pomeni sova. Razkropili smo se vsak po svojem lovišču in s petrolejko obsvetljevali nastave. Skoraj sleherna škrinjica je držala svojega polha. Prav ko sem snel škrinjico s starim polhom, se je razlegel mogočen glas: »Mu... u-u-u.« »Medved,« je zavpil Janezek in tudi mene je silni glas pretresel. »Beživa, beživa,« je skoraj jokal Janezek. In res sva se spustila navzdol na Mavrne doline. Nenadoma sem se spotaknil ob suho vejo, padel in petrolejka je ugasnila. V strahu prisluhneva, kaj bo zdaj. Spet sva zaslišala tisti grmeči glas, le da je že odmeval iz smeri Bloške planote. V trenutku nama je odleglo; prižgala sva petrolejko in se vrnila k ognju. Tu smo ugotovili, da je bil grozeči glas — jelenov. V velikem kupu žerjavice se je pekel krompir. Brž smo odrli nekaj debelejših polhov za

gozdno pojedino. Potem smo še dvakrat pregledali škrinjice in jih končno pobrali. To noč je bil lov izreden, ujeli smo 160 polhov. Mraz jesenskega jutra nam je lezel v kosti in spanec na oči, na nebu pa so ugašale zvezde. Ko smo se vračali proti domu, je iz Loža petelin naznanjal zgodnje jesensko jutro.

Ivan Telič

Namesto srnjaka — merjasec

Že večkrat sem slišal od mlajših lovcev v naši družini: »Kje imaš srnjaka? Zdaj je pa že čas, da ga dobiš.« Res je! Zelenec sem še v lovski bratovščini. Užitek mi pripravljajo lisice pozimi, saj sem jih uplenil 6, od tega 5 na zajčje večalo. Za mladega lovca to že kar nekaj pomeni. Srnjakovo rogovje pa mi še ne krasi lovskega kotička.

Že lani me je vabil naš gospodar lovišča Livk, da sva poskusila na srnjaka, pa ga ni bilo kljub vsem klicalom. Zadnjič pa mi spet reče: »Pojdiva, mogoče bo pa letos.« V petek sva odšla na Planino in tam prespala. Ob dveh zjutraj sva odšla na čakanje, pričakala pa nič. Videla pa sva na več krajih izorano od prašičev, kar naju je zadržalo še en dan. Proti večeru sem se odpravil na visoko prežo v Medvednico, gospodar pa je ostal na Planini. Svojo kramo sem pustil v zaprti preži, sam pa še pred mrakom odšel na drugo prežo, na hruško, čakati srnjaka. Prišla pa sta le enoletni srnjak in srna mladica. Torej spet nič! Z visoke preže, kamor sem se vrnil, in kjer sem imel svoje

stvari, sem kdaj pa kdaj pogledal skozi okence. Ura je bila že četrta čez enajsto, ko zagledam dve črni lisi, oddaljeni kakih 50 m. Gledam skozi strelni daljnogled, senci se bližata in spoznam, da sta prašiča. Vžgem po prvem, za drugi strel pa že ni bilo več časa, ker sta jo urnih krač ucvrta, od koder sta prišla. Smola, si mislim, redek plen, pa ne počaka! Krivil sem strelni daljnogled, češ da je puška slabo pristreljena. Ko pride tovariš, mu povem, da sem streljal prašiča. Po dveh urah ležanja sva temeljito preiskala teren, kamor sta zbežala prašiča. Toda ničesar nisva našla, le dež naju je kot za stavo pral cele tri ure. Najin trud je bil torej ta dan zaman. Sam sem moral v službo, gospodar lovišča pa je drugi dan ponovno odšel na kraj, kjer sem streljal. Naslednje jutro me prebudi zvonec. Kar se nama ni posrečilo prejšnji dan, se je gospodarju lovišča drugi dan. Našel je merjasca, ki je tehtal okoli 75 kg in imel 15 cm dolge čekane. Od mesta, kjer sem ga zadel, je tekel še kakih 100 m v goščo in tam tudi počakal. Vesel sem bil plena, saj je merjasec redek plen v našem lovišču. Meni pa bo ostal 8. junij 1968 vedno v spominu, prav tako tudi lepa trofeja.

Rudi Kuder
LD Trbovlje

Vlak povozil medveda

Dne 23. maja t. l. ob šestih zjutraj je iz predora pridrvel vlak proti postaji Globoko pri Radovljici. Strojvodja je takoj nato opazil

črno gmoto trdo ob progí, toda bilo je že prepozno...

Iz Otcó je kmalu zatem dobila postaja milice v Radovljici obvestilo o nesreči. Na označenem kraju so našli povoženega medveda in ga prepeljali v Radovljico. Novica o tem dogodku se je hitro raznesla. Pred garažo milice je bil medved položen na ogled. Učenci osnovne in poklicne šole, prihajajoč po razredih pod vodstvom svojih učiteljev, so si ga ogledali. Seveda so radovednost napasli tudi drugi.

Bil pa je revež kar hudo zdelan; stroj mu je bil odrezal gobec pri korenu — spodnja čeljust mu je k sreči ostala — pa tudi šape so bile precej poškodovane, nekaj krempljev jim je manjkalo in zadnja noga je bila odrezana, toliko da se je še držala kože.

Medved-samček je bil ocenjen na tri leta starosti. Tehtal je 108 kg. Poraščen je bil z dolgo črno dlako, ki pa ni bila gosta.

Od kod je priromal, se ne da točno dognati. Najverjetneje ga je prineslo z Jelovice, kjer so se podplatari zadnja leta tu pa tam pojavljali. Neki učenec mi je po ogledu povedal, da so dan ali dva poprej videli medveda na Dobropoljskem polju. Verjetno, da jo je od tam ponoči mahnil dol proti železniški progí. Morda se je zadrževal ob progí nekaj časa in pobiral ostanke jedi, ki jih potniki tako radi mečejo skozi okno in ga je pri tem presenetil vlak.

Ker se je medved ponesrečil v lovišču LD Begunjščica, je ta kot lovski upravičenec na svojem posvetu razpravljala tudi o nadaljnji usodi najdene trofeje. Za odkup je bil interesent gospodar LD Pavel Mencinger, ki je z večino glasov postal njen lastnik. Sedaj mojstrsko prepariran medved krasi njegovo stanovanje. Ob tej priložnosti vse priznanje mlademu preparatorju Hafnerju iz Kranja!

Pojav medveda na tem področju je vsekakor zanimiv. Krajevna lovska kronika ne pomni, da bi ga kdajkoli tođ videli ali sledili. Pripisem naj še tole. Ko je pred leti povozil vlak na progí med Podnartom in Besnico dve divji svinji in je pri tem našlo smrt tudi enajst prascev, so zlobni jeziki svetovali »jagrom«, naj prodajo puške in speljejo vlak čez Jelovico, da bo povozil še medveda, ki je tisti čas hudo mesaril med živino. No, njegov »vnuk« je potem sam priromal na železno cesto zadostit grehom svojih očetrov...

Stanko Lapuh

Lovska organizacija

Prvi lovski prapor v Zvezi lovskih družin Ptuj

Lovska družina Podlehnik, ustanovljena leta 1946, ima 26 rednih in 2 častna člana. Lovišče obsega 3740 ha lovne površine in leži v gričevnatih Halozah. Stalna divjad je: srnjad, zajec, fazan in prehodno divji prašiči.

Pogoji gojitve so zaradi intenzivnega vinogradištva, sadjarstva ter obolice raztresenih kmečkih hiš in poti zelo težki. Vendar družina z veliko požrtvovalnostjo goji svojo divjad z remizamj in krmišči tako, da stalež celo presega bonitirano število. Odstrel se v celoti izvršuje po odobrenem planu, kar dokazuje, da je stalež divjadi resnično dober. Del odstrela daje družina tujim lovskim gostom, ki so zaradi lovskih tradicij in običajev ter visoke ravni lovske etike in tovarštva podlehniških lovcev na družino tako navezani, da prihajajo že več let sem na lov.

V družini je veliko število mladih lovcev, ki so razen dveh že vsi opravili lovski izpit; poprečna starost članstva je izpod 40 let, kar je verjetno v malokateri lovski družini. Tako članstvo, predvsem pa mladi in požrtvovalni,

strokovno sposobni starešina, gozdarski inž. je porok, da bo družina tudi v bodoče z loviščem pravilno gospodarila. Posebnost v tej lovski družini so zelo dobri odnosi do kmetovalcev, kar je dokazala njihova velika udeležba na razvitju lovskega prapora.

Dohodki iz lovišča se dosledno uporabljajo za gojitev divjadi, za čuvajsko službo in nabavo žive divjadi, predvsem fazanov. Prav tako družina drži na kratko roparice, ki so v tem predelu zaradi bližine hrvaških gozdov in raztresenih hiš zelo številne. Posebno skrb posveča strokovni vzgoji mladih kadrov.

Družina ima tesne stike tudi z lovskimi družinami oziroma lovišči, kjer živi divjad, katere doma nima. Zato se marsikateri član upravičeno ponaša s trofejo velikega petelina, gamsa ali ruševca.

Lovska družina Podlehnik je dolga leta želela dobiti lovski prapor. Ta želja pa se ji je izpolnila 30. junija letos. Na pobudo starešine so na posvetu sklenili, da letos razvijejo, kot prva družina v Zvezi lovskih družin Ptuj, lovski prapor. Praznično so se pripravljali člani na ta dan. Enotno uniformirani so se zbrali na znak lovskih rogov v zbor pred slavnostno okrašenim odrom, pripravljenim za razvitje prapora. Velika udeležba domačinov in okoličanov, predvsem kmetov, je dokazala, kako dobre odnose ima družina z okoliškim prebivalstvom. Žal pa se to praznovanje v večjem številu niso udeležili lovci lovskih družin ptujske zveze.

Od leve: gospodar LD Janez Hliš, starešina ing. Milan Trafela, častni član dr. Jože Benigar

Clani LD Podlehnik

Prapor je razvil predsednik nadzornega odbora LZS in častni član LD Podlehnik dr. Jože Benigar, botrovala pa sta Marija in Anton Hlupič.

Slovesnost je začel s kratkim orisom življenja in dela družine starešina ing. Milan Trafela, nato pa je dr. Jože Benigar v svojem govoru prikazal pomen lovske organizacije in poudaril vzorno delo Lovske družine Podlehnik. Izročil je prapor gospodarju družine z željo, da pod njim razvijajo še naprej delo in dosegajo čim večje uspehe. Bōtra sta pripela bogate in številne spominske trakove, ki so dokaz velikega števila prijateljev Lovske družine Podlehnik.

Svečanost in vsesplošno razpoloženje je spremljal čudovit sončni dan, ki je prikazal pravilčno haloško pokrajino in ustvaril harmonijo prirode z veselimi srci podlehniških lovcev in njihovih prijateljev.

N. A.

Uspehi tekmovanja v streljanju na umetne golobe in tarčo srnjaka LZ Novo mesto, 9. 6. 1968, na strelišču LD Mirna

Posamezne lovske družine so dosegle sledeča mesta:

	točke
1. LD Mirna	27,50
2. LD Gorjanci	23,17
3. LD Mirna peč	22,79
4. LD Šentrupert	19,51
5. LD Velika Loka	16,59
6. LD Trebelno	13,95
7. LD Otočec	9,66

Najboljši posamezniki, od 28 nastopajočih:

	točke
1. Karel Lužar, LD Gorjanci	13,66
2. Dušan Zakrajšek, LD Mirna	12,50
3. Ignac Jerovšek, LD Šentrupert	9,50
4. Alfonz Gregorčič, LD Mirna	9,42
5. Jože Dim, LD Trebnje	8,84
6. Ivan Plut, LD Plečivica	8,50
7. Ivan Meserko, LD Šentjanž	8,42

Prve tri družine in prvi trije posamezniki so kot priznanje prejeli diplome. Prvih sedem posameznikov je bilo nagrajenih s praktičnimi nagradami.

V. B.

Disciplina v LD Javornik

Lovišče družine Javornik je na Črnovrški planoti in zelo lepo. Glavna divjad je srnjad. Število zajcev se je po zadnji vojni iz leta v leto manjšalo, zato smo v decembru 1967 spustili v lovišče 18 čeških zajcev. Da bi lažje pokončevali lisice, smo pripravili mrhovišče. Metod Petrovič je imel največ uspeha; zadnjo zimo je uplenil 12 lisic. Da bi se stalež zajcev dvignil, smo sklenili, da bo v lovskem letu 1968/69 zajec zaščiten vse leto. Še naprej bomo držali na kratko lisice in potepuške mačke ter druge roparice. Pri tem je Tine Trček samo v juniju pokončal 6 lisic. Posledica teh ukrepov je, da smo v lovišču opazili precej zajcev. V tem letu bomo

nabavili še nekaj zajcev in upamo, da bomo prihodnje leto, zopet po dolgem času imeli skupni lov na dolgouhce.

Novo izvoljeni upravni odbor, v katerem so po večini mladi lovci, je po smernicah občnega zbora sestavil nov poslovnik. Med drugim poslovnik določa, da mora vsak član doseči 120 točk; ali z delom v lovišču (solnice, steze, krmišča itd.), ali z delom v lovski organizaciji (vse funkcije so točkovane), ali s pokončevanjem roparic. Nedosežene točke pa je treba plačati. Cena za točko je 1 N din. Nekaterim se zdijo točke predrage, ker imajo obveze še v drugi družini, kjer so tudi včlanjeni. Mislim — in takega mnenja je 80% naših lovcev — kdor si lahko privoščiti članstvo v dveh družinah, mu to ne more biti opravičilo za neizpolnjevanje dolžnosti v obeh družinah.

Za najstarejše lovce, delo ni obvezno. Je pa zaželeno, kolikor so dela zmožni.

Upam, da bomo s takim načinom dela dosegli zastavljene si naloge.

Franc Rudolf

Že tradicionalno streljanje

na umetne golobe je 2. jun. t. l. organizirala LD Petišovci ob Murskem gozdu pri Benici. Kot odličen strelec se je izkazal Štefan Koša, ki je tokrat z lahkoto pogodil 8 golobov od 10. Starešina

Foto J. Salač

Jože Kopina se mu je približal s 7 zadetki. Tekmovanja se je udeležilo nad 20 lovcev s svojci. Uspela prireditve se je končala s prijetnim lovskim sestankom in zabavo.

Jože Varga

Jubilanti

Lovro Kuharič 90-letnik. Drugega avgusta 1878 so mu v Lešnici pri Ormožu položile rojenice v zibelko puško, ki jo nosi že 64 let. Še vedno je lovec in gojitelj, saj pozimi skrbi za divjad, zlasti za fazane, ki jim postavlja krmišča in jih krmi. Dolgo let je bil blagajnik lovske družine. Kot upokojenec in vinogradnik živi sedaj v Ljutomeru. Še vedno prihaja na lov in med lovce ter zna marsikatero povedati po lovsko. Častljivemu lovskega tovarišu ob njegovem visokem jubileju toplo stiskamo roko in mu želimo še mnogo lovskega užitka in dober pogled!

LD Ljutomer — M. R.

Umrli

Anton Janaškovič, član LD Gorica, je tragično preminil, star komaj 40 let. Iskrenega in vedrega lovskega tovariša ohranimo v trajnem in najlepšem spominu!

Goriški lovci

Tone Rovšnik, član LD Pogorevc, je v 63. letu nenadno umrl. Več let je bil član odbora in starešina ter predsednik nadzornega odbora. Kot partizan je dočakal osvoboditev in iz ljubezni do lova ostal do smrti v Črni. Zglednemu lovcu in tovarišu trajen spomin!

Lovci LD Pogorevc — Črna na Koroškem

Ludvik Babosek, član in gospodar LD Desternik, je v 64. letu omahnil v večnost. Mnogo prezgodaj smo zgubili zvestega tovariša, ki naj mu bo lahka domača gruda!

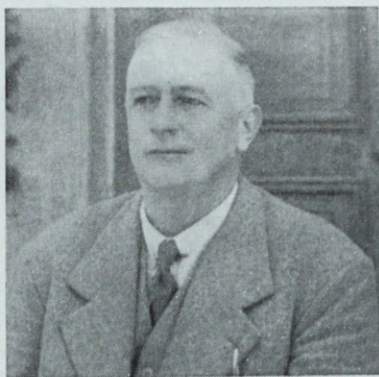
Člani LD Desternik

Franca Bedeka, člana LD »Smuk« Semič, nam je komaj 42 let stara smrt iztrgala iz naše sredine. Dolgoletnega tajnika in zvestega tovariša ohranimo v trajnem, lepem spominu!

LD »Smuk«, Semič

Stanko Lorber, dolgoletni starešina in član UO LD Čatež ob Savi, je 54 let star podlegel zahrbtni bolezni. Izredno je bil priljubljen in sposoben voditelj, ne samo v lovski organizaciji, ampak tudi v podjetju, ki ga je uspešno vodil več let kot direktor. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge in z več odlikovanji za zasluge v vojni. — Naj mu bo časten in trajen spomin!

LD Čatež ob Savi

Ivan Kasjak, Hojnik, član LD Puščava, nas je v 71. letu zapustil. Čez 50 let je bil član zelene bratovščine. Dobrega lovca, iskrenega tovariša in požrtvovalnega prijatelja bomo ohranili v trajnem spominu!

Lovci LD Puščava — F. P.

Lovska kinologija

Program in navodila za mednarodno razstavo psov v Ljubljani

Kinološka zveza Slovenije priredi 14. in 15. 9. 1968 v hali »Tivoli« v Ljubljani, pod pokroviteljstvom predsednika Izvršnega sveta SRS Staneta Kavčiča, mednarodno razstavo psov vseh pasem po sledečem programu:

Sobota, 14. 9. 1968:
(Nelovski psi)

- 7.30— 8.30 dovod psov
- 8.30 otvoritev razstave
- 9.00 začetek ocenjevanja
- 15.30 začetek ocenjevanja vzrejnih skupin
- 16.30 defile prvakov
- 17.00 konec 1. razstavnega dne
- 18.00 nastop šolanih službenih psov
- 20.00 prijateljski večer vseh udeležencev v hotelu »Slon«

Nedelja, 15. 9. 1968:
(Lovski psi)

- 7.30— 8.30 dovod psov
- 8.30 začetek ocenjevanja
- 15.00 začetek ocenjevanja vzrejnih skupin
- 16.00 defile prvakov
- 16.30 konec razstave
- 17.00 nastop šolanih službenih psov

Razstavni red:

Razstavljalci morajo pripeljati pse na razstavni prostor 14. in 15. 9. 1968 od 7.30 do 8.30.

Pri vходу pokaže razstavljalac potrdilo o sprejemu prijavnice, potrdilo o zaščitnem cepljenju psa proti steklini ter potrdilo o vplačani prijavnini. Razstavljalci, ki še niso vplačali prijavnine, jo pred tem vplačajo pri blagajni razstave; v njihovem interesu pa je, da poravnajo prijavnino po položnicah, da se izognejo čakanju. Pri vходу pse tudi pregleda veterinar.

Vsak pes mora imeti ovratnico in biti na močnem povodcu. Ostri psi naj imajo nagobčnik. Razstavljalce sam odgovarja za vso škodo, ki bi jo povzročil njegov pes, prireditelj pa ne odgovarja za poškodbe ali izgubo psov. Pred zaključkom razstave se sme nihče odstraniti psa z razstavnega

prostora brez dovoljenja vodstva. Psi morajo biti med razstavo v boksih, ki jih smejo zapustiti le, kadar gredo na ocenjevanje. Razstavljalci morajo med razstavo vidno nositi številke kataloga.

Ocenjevanje:

Za vsako pasmo je odrejen ocenjevalni krog. Razstavljalec je dolžan na poziv takoj privedi psa na ocenjevanje in sodniku predložiti rodovnik ali potrdilo o vpisu v register mladih. Ocenjevanje se prične po določenem programu. Psi se ocenjujejo samo po zunanjosti z ocenami odlično (moder trak), prav dobro (rdeč trak), dobro (rumen trak), zadostno (zelen trak), ki se mora pritrčiti na ovratnico psa zaradi obiskovalcev. Na boks pa se pritrči kartica z oceno psa.

Odlično ocenjeni psi lahko prejmejo sledeče nazive:

razred zrelih:

kandidat za mednarodnega prvaka C.A.C.I.B.,
kandidat za prvaka Jugoslavije — C.A.C. — Ljubljana 1968,
prvak Slovenije 1968,
prvak Ljubljane 1968;

razred mladih:

mladinski prvak Ljubljane 1968.

Ocenjevanje vzrejnih skupin je po določenem programu.

Prijava vzrejnih skupin:

Vzrejne skupine predstavljajo psi lastne vzreje, pri čemer pa ni treba, da je lastnik vseh vzreditelj. Skupino sestavljajo štirje psi iste pasme, od tega pa so na tej razstavi najmanj eden odlično in trije prav dobro ocenjeni. Prijave za vzrejne skupine sprejemajo v razstavni pisarni na razstavni dan do 12. ure, za nelovske pse 14. 9., za lovške pa 15. 9. 1968. Prijavnina znaša za vzrejno skupino — enako kot za posameznega psa — 40 N din.

Sodniki:

Sobota, 14. 9. 1968:

Službeni psi — Bulc Franjo, Bertonec Boris, Hojan Janez, Šehel Valter, Turkovič Ksenija, Zidar Miroslav — Jugoslavija.

Škotski ovčarji, špici in polarni psi — dr. Heinrich Gottlieb — Avstrija.

Pastirski, drugi ovčarski psi in velike pasme (bernardinci, novofundlandci, leonberžani itd.) — Bulc Franjo, Hojan Janez, Zidar Miroslav — Jugoslavija.

Hrti, kodri, dalmatinci, doge, mastifi, tibetanci, buldogi, pritlikavi psi in ostale pasme — Drenig T. Teodor — Jugoslavija.

Foto Vl. Pleničar

Poenter

Nedelja, 15. 9. 1968:

Vse vrste goničev — Kristen Jože, Lavrič Janez — Jugoslavija.
Brak-jazbečarji — Kovač Slavko — Jugoslavija, Zernatto Max, Avstrija.

Barvarji — Kelih Miloš — Jugoslavija.

Jazbečarji, škotski in sealyham terierji — Verovšek Jurij — Jugoslavija.

Lovski terierji, foksterierji, irski in welsh terierji — Friškovec Franc — Jugoslavija.

Nemški kratkodlaki ptičarji — Zadnik Ljuban — Jugoslavija.

Epagneul bretoni — Drenig T. Teodor — Jugoslavija.

Nemški ostrodlaki ptičarji, angleški in ostali kontinentalni ptičarji — Škofic Jože — Jugoslavija.

Lovski španjeli, ostali šarivci in retrieverji — Sežun Bogdan — Jugoslavija.

Sodniki za vzrejne skupine — Drenig T. Teodor, dr. Gottlieb Heinrich, Škofic Jože.

V primeru zadržanosti sodnikov ali prevelikega števila prijav si prireditelj pridržuje pravico, določiti nove sodnike.

Pritožbe:

Ocena sodnika je dokončna. Razstavljalec ima v primeru formalnih napak pravico do pritožbe. Pritožbo je treba vložiti pri vodstvu razstave in vplačati kavcijo v višini 50 N din. Rzsodišče reši pritožbo v smislu pravilnika o strokovnem delu JKS. Kavcija se

vrne, če je bil ugovor utemeljen, v nasprotnem primeru pa zapade v korist prireditelja.

Odpoved razstave:

V primeru višje sile se lahko razstava odpove ali preloži na drug datum. Prireditelj v tem primeru ne prizna odškodnine razstavljalcu. Od prijavnin pa se lahko zadrži določen znesek za kritje stroškov.

Vodstvo razstave:

Bulc Franjo, predsednik
Cvenkel Pavel, tajnik,
Kovač Saša, gospodar
Koritnik Viktor, blagajnik
Pleničar Vladimir, propaganda
Verovšek Jurij, stanovanjska preskrba
Turk Maks, prehrana psov
vet. dr. Simčič Vjekovslav in dipl. vet. Hribar Hinko, veterinarska služba
Drenig T. Teodor, urednik kataloga

Strokovni kolegij:

dr. Lavrič Janko
Bertoncelj Boris
Drenig Teodor
Friškovec Franc
Sežun Bogdan
Škofic Jože

Kinološka zveza Slovenije,
prireditveni odbor

S skupščine Jugoslovanske kinološke zveze (JKS) v Beogradu

Zadnja skupščina Jugoslovanske kinološke zveze (JKS), ki je bila 1. in 2. junija v Beogradu, je sprejela nekaj zelo pomembnih sklepov. Poglavitni je prav gotovo sklep o decentralizaciji vodenja rodovne knjige, za kar se je posebno naša zveza potegovala vse od tedaj, ko je bilo vodenje rodovne knjige prenešeno v Beograd. S 1. januarjem 1969 se bo preneslo vodenje rodovne knjige in izdelava rodovnikov na republiške Zveze, z izjemo Črne gore, kateri dosednji način ustreza. Drugi pomembni sklep, posebno za Slovence, je, da je JKS končno, po večletnih strokovnih diskusijah, naših zahtevah in dokazovanjih, priznal avtohtono slovensko pasmo **kraški ovčar** kot samostojno pasmo. Vse do zadnje skupščine JKS nismo uspeli prepričati strokovnjakov-kinologov bratskih republik, da kljub nekaterim podobnostim naš kraški ovčar nima ničesar skupnega s šarplanincem, saj je že nekaj stoletij znan kot naša posebnost. JKS bo standard

kraškega ovčarja dal v potrditev mednarodni kinološki organizaciji (FCI).

Na skupščini je bilo tudi dogovorjeno, da bo JKS založil vse standarde rasnih psov, ki jih vodimo pri nas. To bo v veliko pomoč kinološkim strokovnjakom, sodnikom in rejcem čistokrvnih psov. Standardi bodo tiskani v žepnem formatu v 3 knjižicah za:

- vse domače vrste psov;
- vse lovske pse in
- vse nelovske pse.

Skupščina je nadalje sklenila, da je treba čim tesneje sodelovati z lovske organizacijami, in k sodelovanju pritegniti čimveč mladih, saj je večina vodstev kinoloških organizacij po letih starih, in da je treba povečati število aktivnih sodnikov. Sprejet je bil tudi nov statut JKS.

Sprejetih je bilo tudi nekaj organizacijskih sprememb. Od sedaj je predsednik JKS voljen direktno na skupščini in ne kot doslej — izmed članov izvoljenega odbora. Tako je bil na skupščini soglasno izvoljen za predsednika general-polkovnik Otmar Kreačič, za pcdpredsednika pa Radivoj Isakov, AP Vojvodina, in Franjo Bulc, Slovenija. V predsedstvu je 17 članov. Izmed teh je Slovenec še Janez Hojan. V nadzornem odboru pa je iz Slovenije Jože Škofic.

F. B.

Kako naučimo psa, da pokaže kri

Mlad pes, ki ga denemo na krvni sled, naj bo naravni ali umetni, preišče in ovoha najdeno kri s posebno natančnostjo. To psu prirojeno lastnost moramo izkoristiti in učiti psa, da nam pokaže na sledu najdeno kri ali druge strelne znake, dlako, koščke kosti in drugo. S psom gremo na nastrel vedno na slednem jermenu in ga pustimo, da sled natanko preišče. Ko je pes z vso vnemo pri delu, stopimo k njemu in mu rečemo, »pokaži!« To besedo redno ponavljamo ter psa hvalimo. Kmalu ve, kaj hočemo od njega, in če nam končno zanesljivo pokaže vsako kapljico krvi, je to za nas neprecenljive vrednosti. Za učenje po krvnem sledu je umetni sled umestnejši že zato, ker vemo, kje poteka, da lahko psa korigiramo, če je sled zgrešil. Ugotovil pa sem, da pes po nekaj takih vajah navadno opusti pokazanje krvi. Vzrok sem našel v tem, da je bilo na sledu preveč krvi in pregosto škropljena, tako da je bil pes ves nekako v dahu krvi in zato zanj ni bil več zanimiv

in ga ni več pokazal. Zato je za učenje vedno boljši sled z malo krvi, tako da mora pes porabiti ves svoj nos za izdelovanje sledu. Poskusil sem narediti sledove brez krvi, s kosom sveže kože divjadi ali z delom srnje noge ali z nekaj drobovine. Najbolje se mi je obneslo s kosom pljuč srnjadi ali kake druge parkljuste divjadi, ki jih za nekaj ur obesim, da se dobro posuše in iz njih odteče kri. Potem četrtino pljuč privežem na nekaj metrov dolgo vrvičico, v steklenico natočim nekaj krvi tiste divjadi, v papir zavijem čop dlake, z zadnje noge pod skočnim členkom pa odrežem kos kože in si jo na nastrelu navežem na čevljev podplat, z dlako navzdol. Vse naj bo od divjadi, ki jo položim na koncu umetnega sledu. Pri hoji se od kože odlojijo in obleže v sledu dlake, ki dražijo občutljivi pasji nos. Ob robu gozda ali na kakem drugem primernem mestu markiram nastrel, ki ga najprej nadrgnem s kosom pljuč, potem poškopim nekoliko močneje s krvjo in natresem nekaj dlake. Vrvičico z navezanim kosom pljuč privežem k nahrbtniku ali kam drugam, tako da imam roki prosti. Od nastrela naredim vsaj 500 metrov dolg sled in na vsakih sto metrov pravokotno kljuko. Na vsaki kljuki potepam tla s čevlji, poškopim nekaj kapljic krvi in potrosim nekaj dlake. Če preskočim kako zapreko, jarek, plot, poškopim tam, kjer sem pristal, ker tudi divjad pri preskoku navadno zgubi nekaj krvi. Konec sledu dobro zaznamujem, da potem vem, kam položiti divjad, ki naj jo pes najde. Važno je, da si dobro zapomnim potek narejenega sleda, ker sicer ne najdem poti do položene divjadi. Zato markiram sled s koščki papirja ali z vejicami. Kljuke, kjer sem poškopil kri, zaznamujem z nekoliko večjimi vejicami, zataknenimi v tla, druge vejice pa položim na tla z cdlomljenim koncem v smeri sleda. Tak sledovi niso le ustrezni za učenje mladih psov, marveč jih radi izdelujejo tudi že šolani psi. S takim sledom se osveži tudi delo psu, ki je svoj čas že iskal obstreljeno divjad.

Da ponovim: Od nastrela do prve kljuke vlečem omenjeni kos pljuč in prav tako od kljuke do kljuke. Kri poškopim le na nastrelu, na kljukah in ob preskočeni zapreki, kjer natresem tudi nekaj dlak. Tak sled pustim vsaj 10 do 12 ur. Najbolje ga je narediti zvečer, izdelujem ga pa drugo jutro. Sled ostane preko noči svež, zgine pa dah po človeku. S psom, na slednem jermenu, grem potem na nastrel. Nekaj metrov pred nastrelom se ustavim in psu popustim

jermen, da najde sled sam. Ko ga najde in ovoha, stopim k psu in rečem, »pokaži!« ter ga pohvalim. Pustim ga, da nastrel natančno preišče in da se sam odloči za nadaljnje iskanje. Ko pes sled poprime, mu pustimo vse sledni jermen, ker pes mnogo lažje dela na dolgem jermenu. Ne pustim pa psa na sledu divjati, marveč mora sled počasi in natančno izdelovati. Ko pridem do mesta, kjer sem poškopil kri, narahlo z jermenom zadržim psa, če se ni že sam ustavil. Pustim ga, da kri dobro ovoha, potem stopim k njemu, mu zopet rečem »pokaži!«, hkrati ga pa pohvalim. To ponavljam povsod, kjer sem kljuko ali drugo mesto poškopil s krvjo, vse do položenega kosa. To učenje ponavljam v primernih presledkih, ne prepogosto in ne preredit. Delo moram prilagoditi psu tako, da je zanj vedno zanimivo. Tako prav gotovo naučim vsakega lovskega psa, da na krvnem sledu pokaže sleherno, še tako nezatno kapljico krvi, ki je pri iskanju najvažnejši pokazatelj.

Franc Eržen, Železna Kapla

Poročilo o pregledu in vzrejni preizkušnji jamarjev 9. 6. 1968 v Kranju

Na pregled je bilo privedenih 12 lovske terierjev in 3 jazbečarji, z majhnimi izjemami prvovrsten pasji material. Za vzrejno preizkušnjo je bil pripravljen improviziran umetni rov v gozdiču na Planini pri Kranju, ki je povsem ustrezal svojemu namenu. Kot roparico so oskrbeli prav živahnega jazbeka.

Psi so bili ocenjeni:

1. MURA, RMLT 2375, pol. 1. 5. 1967, lastnik Marjan Kokalj, Sebenje 28, p. Križe, pd/pd.
2. ARON, RMLT 2185, pol. 27. 8. 1966, lastnik Slavko Vrabič, Bistrica pri Trziču 70, pd/d.
3. BORA, RMLT 2320, pol. 18. 4. 1967, lastnik Janko Tišler, Zadruga 14, p. Duplje, pd/odl.
4. ASTOR, RMLT 2261, pol. 15. 12. 1966, lastnik Alojz Mlakar, Škofja Loka, Tavčarjeva, pd/pd.
5. ŽIVA, RMLT 2223, pol. 29. 9. 1966, lastnik Janko Poljanec, Škofja Loka, Vincarje 27, pd/odl.
6. BOR, RMLT 1825, pol. 6. 7. 1964, lastnik Zdravko Kosmač, Hotavlje 20, pd/pd.
7. ASTA, RMLT 2264, pol. 15. 12. 1966, lastnik Stefan Kržišnik, Puštal, p. Škofja Loka, d/d.
8. NODO ROVNIŠKI, RMLT 2057, pol. 4. 5. 1966, lastnik Jože Pogačnik, Zg. Besnica 59, nz/d.

9. AJDA, RMLT 2263, pol. 15. 12. 1966, lastnik Matevž Demšar, Puštal 6 a, p. Škofja Loka, z/d.

10. ČUKI, RMLT 2306, pol. 15. 4. 1967, lastnik Maks Mrak, Dol. brdo 17, p. Poljane nad Škofjo Loko, z/d.

11. AGO, JRJ 3247 Lt 48754, pol. 27. 8. 1966, lastnik Štefan Kržišnik, Puštal št. 98, p. Škofja Loka, pd/pd.

12. BOJ, vsi podatki neznani, lastnik Srečko Vehovec, Kranj, Stošičeva 3, z/pd. Ocenjen pogodno, da lastnik naknadno predloži neposredno kinološki zvezi Slovenije potrdilo o vpisu psa v mladinski register.

13. VIBA, res. jazbečar, JRJ 257, pol. 21. 4. 1966, lastnik Jože Vester, Tržič, Cankarjeva 19, pd/d.

14. AŠA, RMJri, pol. 12. 2. 1967, lastnik Rajko Marenčič, Križe 24, pd/d.

15. ISTRA ŽALSKA-DRINA, RMJki 142, pol. 11. 9. 1967, lastnik Alojz Tomažin, Kranj, Savska 26, pd.

Med vsemi ocenjenimi psi sta se vidno odlikovali psi BORA RMLT 2320 in ŽIVA RMLT 2223 zaradi izredno lepe, resaste in lepo prilagajoče se dlake.

Vzrejne preizkušnje v rovu se je udeležilo 8 vodnikov s svojimi psi, vendar jo je samo 5 psov uspešno opravilo.

Psi so dosegli sledeče ocene: MURA RMLT 2375, lastnik Marjan Kokalj, 64 točk in znak 0. BORA RMLT 2375, lastnik Janko Tišler, 64 točk in znak 0. BOR RMLT 1825, lastnik Zdravko Kosmač, 64 točk in znak 0. ŽIVA RMLT 2223, lastnik Janko Poljanec, 60 točk in znak 0. ASTOR RMLT 2261, lastnik Alojz Mlakar, 60 točk in znak 0.

Pregled je pokazal, da imajo kranjski vodniki zelo kakovostne pse, ki bodo po primernem šolanju v revirju gotovo zelo dobro upravniki.

Otmar Cvirn,
kinol. sodnik

Manda	Malta	Marin
Mandor	Marat	Maris
Mango	Marča	Mario
Manga	Marga	Markis
Manja	Margo	Markiza
Manka	Margon	Marna
Manko	Marika	Marosa
Manta	Marila	Mars

N

Naboj	Nardot	Nelzika
Nacin	Nasta	Nemir
Nadar	Nastor	Nena
Nadesa	Nava	Nenka
Nadin	Nazor	Neon
Nadja	Nebor	Neptal
Nadon	Neda	Neptun
Nador	Nečko	Nera
Nados	Nelič	Nerin
Nadoš	Neftor	Nerko
Nadoška	Negro	Nero
Nagaro	Neli	Neron
Nagon	Nela	Nerus
Nana	Nelina	Nerva
Nara	Nelka	Nestor
Narcis	Nelona	Nešo
Narko	Nelza	Netka

O

Oblak	Oleja	Opelo
Obon	Olfa	Opus
Obor	Oli	Orač
Obora	Olica	Oran
Obrat	Olija	Ora
Odboj	Olin	Orica
Odin	Olina	Oranko
Odina	Olika	Orel
Odol	Oliva	Oren
Odola	Oliv	Orkan
Odolin	Oliveta	Oresa
Odlona	Olivica	Orion
Oha	Olka	Oriks
Oja	Olkar	Orina
Ojka	Omer	Orinka
Ol	Omica	Orjak
Ola	Opal	Orjana
Olana	Opela	Orjanka
Olda	Opel	Orijen
Oldon	Opelin	Orkan

(Se nadaljuje)

Prijavljene paritve

1. Kroker španjeli:

Caco JRŠK 672 — Beba JRŠK 694, leglo 8. 8. 1968, vzreditelj Jože Pojbič, Moščanci, p. Mačkovci.

2. Nemški kratkodlaki ptičarji:

Bori JRPki 2826, bil na tekmi — Ceka Dragočovska JRPki 4477, leglo 12. 6. 1968, vzreditelj Oskar Pahor, Prvačina 97, p. Dornberk. Beg Puconski JRPki 2544 — Ada JRPki 4806, leglo 18. 6. 1968, vzreditelj Henrik Lukič, Topolovci 14, Cankova.

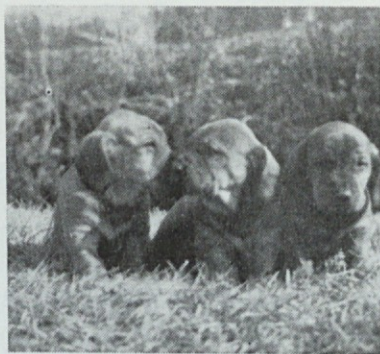

Foto I. Aljančič

Ado Loperški JRPki 3613, bil na tekmi — Dara JRPki 3941, leglo 22. 3. 1968, vzreditelj Lovska družina Ljutomer.

3. Lovski terierji:

Kapo Travnogorski JRLT 2402 — Divna JRLT 3216, leglo 6. 6. 1968, vzreditelj Franc Babič, Videm 66, Dobropolje.

Reks Malagorski JRLT 1310 — Soča Pobreška JRLT 2342, leglo 14. 9. 1968, vzreditelj Jože Dremelj, Dragomelj 50.

Diko Velikolaški JRLT — RMLT 2286, vpis v JR v teku — Dika JRLT 2836, leglo 29. 7. 1968, vzreditelj Slavko Bojc, Dolenja vas. Kapo Travnogorski JRLT 2402 — Kuna JRLT 1528, bila na tekmi, leglo 19. 6. 1968, vzreditelj Leopold Marold, Jelovc, p. Sodražica. Hojko Travnogorski JRLT 3281 — Krona Travnogorska JRLT 2404, leglo 18. 7. 1968, vzreditelj Franc Starc, Žigmarice 38, p. Sodražica.

4. Braki jazbečarji:

Agič JRBj 1677 — Breza Ortneška JRBj 1995, leglo 10. 9. 1968, vzreditelj Maks Mori, Črna na Koroškem, Igerčevo 2.

Don JRBj 1880 — Bina Šmartinska JRBj 1443, leglo 26. 8. 1968, vzreditelj Vinko Pogačar, Bled, Rečica.

Runo JRBj 1731 — Brina JRBj 1610, leglo 10. 9. 1968, vzreditelj Ivan Klančar, Krample, p. Nova vas.

Cigo Dragarski JRBj 2083 — Aja JRBj 1408, leglo 27. 7. 1968, vzreditelj Slavko Frbežar, Bosljiva loka 12.

Daro JRBj 1394 — Bela JRBj 1131, leglo 3. 8. 1968, vzreditelj Ivan Česen, Vipava 253.

5. Kratkodlaki istrski goniči:

Darko JRGki 3479 — Deva Kočevska JRGki 4327, leglo 21. 5. 1968, Anton Pirc, Brce 1, Ilirska Bistrica.

Alkar JRGki 3261 — Bilka Dragarska JRGki 4848, leglo 24. 8.

Imena psov

V. P.

M

Maca	Majdan	Mala
Mada	Majdon	Malček
Madro	Majna	Malči
Mafa	Molka	Malda
Mafko	Majuša	Maligo
Magna	Maka	Malin
Magica	Makač	Malina
Magnat	Makan	Malko
Magnet	Maker	Malta
Maj	Mak	Mamor
Maja	Makra	Mamula
Majči	Makrina	Manča

1968, vzreditelj Božo Žagar, Gor-nje Ložine 8, Kočevje.
Arno JRGki 5481 — Dinga JRGki 5482, leglo 2. 7. 1968, vzreditelj Anton Kranjc, Žužemberk 168.
Gero JRGki 3426 — Jaga Trav-nogorska JRGki 4096, leglo 21. 7. 1968, vzreditelj Franc Mivšek, Sodražica 147.
Ero JRGki 3860, bil na tekmi — Glasna Sodraška JRGki 5429, bila na tekmi, leglo 22. 7. 1968, vzre-ditelj Franc Lenič, Dol. Ponikve 24, p. Trebnje.

6. Resasti istrski goniči:

Boj JRGos 1093 — Bistra JRGos 1420, leglo 16. 7. 1968, vzreditelj Lado Logar, Turjaj 16.

7. Posavski goniči:

Bes JRGp 6308 — Darja JRGp 7010, leglo 2. 9. 1968, vzreditelj Ivan Sidar, Pameča, Slov. Gradec. Lasko (Lesi) JRGp 6500 — Lasa JRGp 4981, leglo 2. 5. 1968, vzre-ditelj Dušan Stjepić, Kočevje, Ko-lodvorska 4.

8. Tribarvni goniči:

Sokol RMGtr 01 vpis v JR v teku — Baka JRGtr 3138, leglo 12. 7. 1968, vzreditelj Jože Vester, Tržič, Cankarjeva 19.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»Črnojamska«, za brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Janez Grča, Postojna, Jamska c. št. 3.

»Gubčeva«, za nemške ovčarje, lastnik Vlado Mojzer, Maribor, Limburška c. št. 62/a.

»Livadna«, za nemške ovčarje, lastnik Anton Kronaveter, Mari-bor, Radvanjska c. št. 73.

»Malograjska«, za nemške ovčar-je, lastnik Ivan Novšak, Ljublja-na, Grafenauerjeva c. št. 41.

»Noršinska«, za jamarje, lastnik prim. dr. Gabrijel Kastelic, Mur-ska Sobota, Štefana Kovača št. 2.

»Plavska«, za nem. ovčarje, last-nik Benjamin Vohar, Maribor, Meljski dol 13.

»Smolniška«, za nemške ovčarje, lastnik Franjo Straus, Smolnik št. 38, p. Ruše.

»Škotska«, za škotske ovčarje, lastnik Roman Rozman, Slov. Bi-stricta, Špindlerjeva št. 1/a.

»Dravskodvorska« za ptičarje in jamarje, lastnik Ivan Verdinek, lovski dom Rače, Orehova vas pri Mariboru.

Kinološka zveza Slovenije

Novi sodniški pripravnik

za ocenjevanje zunanosti in dela VI. izpitne grupe, Milan Vipotnik, Lesce 61 pri Bledu.

Odlikovanja

Kinološka zveza Slovenije je od-likovala za zasluge v kinologiji več lovcev oziroma kinologov. Od-likovani so bili:

Franc Strel, zlati znak;
Franc Friškovec, Zdravko Kos-mač, Alojz Filipič, Stane Hriber-nik, Jože Hribernik, Alojz Mla-kar, Štefan Kržišnik — srebrni znak.

Na predlog Društva ljubiteljev ptičarjev je Kinološka zveza Slo-venije za pospeševanje kinologije ter za pravilno vzrejo in šolanje pasemskih lovskih psov odliko-vala z zlatim znakom tudi Lov-sko zvezo Koper.

Šaljive

Pregovor

Star pregovor pravi, da je vsak izgovor dober, četudi ga pes na repu prinese.

Zato nekaterim lovskim psom se-kajo repe...

F. S.

Nima pravega priimka

Mali Boštjan je 14. julija z očetom gledal streljanje na umetne go-lobe za prvenstvo Lovske zveze Slovenije. Na koncu, ko so bili razglašeni rezultati, in je bil Jože Zadnikar prvi, Boštjan reče:

»Ta pa nima pravega priimka, saj ni bil kar-zadni, ampak kar-prvi.«

—elf—

Po prašičih diši

Franček in Lojzek gresta na divje prašiče v Pohorje. Rano zjutraj stopata drug za drugim, spredaj izkušeni Franček, za njim pri-pravnik Lojzek. In Franček opazi od prašičev razrito listje: »Pst, Lojzek, jaz že voham prašiče.« Lojzek pokima in se čudi, kaj Franček vse zmore. Previdno gre-sta korak za korakom dalje in medtem izkušeni Franček spusti svojo »nevoljo«. Čez nekaj dihov se zadaj ves razburjen oglasi Loj-zek: »Franček, Franček, zdaj pa že tudi jaz navoham prašiče.«

Fr.

Lovec in ribič

»Ti, danes je bil pa lov, ja, ta-kega zajca sem ustrelil, da je 3 kg tehtala njegova senca!«

»Jaz pa včeraj potegnili tako ribo iz vode, da je še danes luknja v Savi!«

—elf—

Mokro poletje